

„A szerzők sokféleségének tarka kavalkádja a biztosíték arra, hogy más-más szempontok alapján mutatják be eleink hitéletét, aktivitását, megélt és feldolgozott múltját.”

► Órállók – 5. oldal

„Ez olyan kérdés, hogy miért veszek levegőt. Ez az anyanyelvem, ezen tudom magamat a legjobban kifejezni. Az a kulturálatlanság, nyelvi romlás, amelyet tapasztalok, fontossá teszi a nyelvújítást.”

► Interjú Bózsöny Ferencsel – 7. oldal

„Az erdélyi gótikus építészet remeke, a lutheránus Vártemplom (a »hegyi templom«) egy 1350-ben emelt román kori kápolna alapjaira épült...”

► Segesvári körséta – 8. oldal

Édesapám első világháborús hadifogolynaplójából ► 10. oldal
Rembrandtra emlékezünk ► 6-7. oldal
A színpadok bolondja ► 6. oldal
A tanyafelszámolástól a Sokol rádióig ► 8. oldal
Az akkurátus szaxofonos ► 6. oldal

FOTÓ: HORVÁTH-HEGYI OLVÉVÉR

Laborczi Géza igazgató lelkész, Fabiny Tamás püspök és Kendeh György diakóniai ügyvivő lelkész az ünnepi istentiszteleten

Oltalomban a hajléktalanok

Új épületegyüttes alapkövetétele Nyíregyházán

► A diakóniai szolgálatnak egyházunkban még gyermekcipőben járó ága a hajléktalanok gondozása. Bár vidéki városainkban jelentősen kevesebb ember tengődik az utcákon, mint Budapesten (a fővárosban több tízezerre rúg a számuk), még sincs megoldva a helyzetük. Nyíregyházán sokat fejlődött a hajléktalanok ellátása, amióta hat évvel ezelőtt megkezdte működését az Oltalom Szeretetszolgálat. Augusztus 3-án a szolgálat egy újonnan megtervezett épületegyüttesének az alapkövetétele új lehetőségek nyíltak a hajléktalanellátás területén. A szabad ég alatt tartott istentisztelet szolgálatát dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke végezte.

A korábban a nyíregyházi Családsegítő Szolgálat keretében működő Hajléktalanellátó Szolgálat fenntartója 2003 óta

a Magyarországi Evangélikus Egyház. A ma már Oltalom Szeretetszolgálat nevet viselő intézmény 240 millió fo-

rintot nyert az Európa-terv keretében a Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program által kiírt pályázaton a szociálisan rászorulóknak nappali ellátását végző komplexum kialakítására. Ezzel lehetővé válik a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében lévő közel hétszáz regisztrált hajléktalan (ezen belül a Nyíregyháza utcáin, elhagyatott romos házaiban, közterületein élő négyszáz fedél nélküli ember) szociális ellátásának a jelentős javítása.

► Folytatás a 3. oldalon

Harc a Közel-Keleten

Libanoni helyzetértékelés

► A hosszú évek, sőt évtizedek óta válságövezetként nyilvántartott Közel-Keleten egy hónapja még forrongóbb a helyzet. Ezúttal az Izrael és Libanon közötti határ mentén éleződött ki a konfliktus. A harcokban eddig több százan veszítették életüket. Fischl Vilmos külügyi szakértővel – aki nem melleleg evangélikus lelkész – augusztus 4-én beszélgettünk a közel-keleti kérdékről.

„A harcok nem Izrael és Libanon, hanem Izrael és a Hezbollah között folynak” – szögezi le rögtön a beszélgetés elején

Szabó György a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület új kerületi felügyelője

A kerületi jelölőbizottság 2006. augusztus 2-i ülésén bontotta fel és számlálta össze a nyugati kerületi felügyelőjelöltekre beküldött második forduló egyházközi szavazatokat; százezer érvényes szavazatot regisztráltak. A jelöltjek közül Szabó György ötvenhárom, Vincze Csaba negyvennyolc szavazatot kapott.

Fischl Vilmos, majd röviden ismerteti mindazt, amit a Hezbollah muszlim síta szervezetről tudni kell. „A Hezbollah három szárnyból áll. Politikai pártjának huszonnégy képviselője van a libanoni parlamentben és két minisztere a kormányban. Ez már önmagában is jelzi a párt támogatottságának nagyságát; a lakosság több mint egynegyede tartozik az irányzat követői közé. Jótékonyági szervezete étkezéseket biztosít a mecsetek körül, ösztöndíjakat oszt, házakat renovál, rendelőintézeteket üzemeltet, katonai szárnya pedig milíciát, vagyis hadsereget tart fenn. A szóban forgó harcokat ez a katonai szárny kezdeményezte.”

A Hezbollah július 12-én indított támadást az izraeli határsáv ellen, és foglyul ejtett két izraeli katonát. Az akció hátterében meghűző okokról a szakértő így beszél: „A Hezbollahot két meg-

fontolás vezette. Egyrészt a Hamász palesztin kormánypártra nehezedő izraeli nyomáson akart könnyíteni, hiszen így Izrael nem tud(ott) teljes erejével a Gázai övezetre koncentrálni. Másrészt Libanon és Izrael között – német közvetítéssel – 2004-ben már lezajlott egy fogolycsere. A libanoniak akkor három izraeli katonát holttestként adták ki, illetve egy izraeli üzletembert szabadon engedtek, cserébe Izrael ötszáz palesztint és libanonit engedett el. A két izraeli katonát tehát a Hezbollah szemében cserealapot; a szervezet egyértelműen fogolycsere számított. Izrael azonban azt mondta, hogy bármennyire is fontos neki a két túsul ejtett katonát, ezúttal nem hajlandó háborús bűnösöket kiadni.”

Arra a kérdésre, hogy milyen magasabb érdekek állhatnak az izraeli döntés mögött, a következőképpen válaszol Fischl Vilmos: Izrael kérése az, hogy Libanonban mindenhol Libanon állam gyakorolja az ellenőrzést. Ez a kívánság egyébként már az Egyesült Nemzetek Szervezete Biztonsági Tanácsának (ENSZ BT) a 2004 szeptemberében meghozott 1599-es számú határozatában is megfogalmazódik...

► Folytatás a 4. oldalon

Van-e még esélye az egyháznak a 21. században?

Gyakran hangzik el mostanában ez a kérdés, szinte divatos feltenni. Legtöbbször egyházi fórumokon, találkozókon kerül elő – olyan pillanatokban, amikor az egyház jövőjéről van szó. A kérdés feltevői általában biztosak abban, hogy a válasz pozitív lesz, és inkább arra kíváncsiak, hogy miként találhatja meg azt az utat az egyház a 21. században, amely biztosítja küldetésének teljesítését.

A válaszadók – annak ellenére, hogy a kérdés nem annyira ijesztő, mint amilyennek látszik – a legtöbbször védekező állásból adnak feleletet. Gyakran elhangzik ilyenkor, hogy „vannak fogyatékségei az evangélikus egyháznak, de mindent megteszünk azért, hogy megtaláljuk ezeket a gyenge pontokat, és kijavítsuk a hibákat”. Tehát azonnal az egyház gyengéit sorolják fel mint olyan okokat, amelyek egyáltalán valóssá teszik a kérdést. A gyenge pontok közt mindig előkerül az, hogy nem értjük a mai társadalom nyelvét, és hogy nem ismerjük a ma emberének a problémáit, vagy ha igen, akkor nem tudunk valódi válaszokat megfogalmazni a kérdésekre. Gyengeségeink számbavétele szinte mentegetőzőként hangzik, miközben a címben feltett kérdés egyre inkább jogosnak tűnik.

Persze fontos számolni a gyengeségeinkkel. Tudni kell, hogy hol van szükség alapos változtatásokra. A kérdésre azonban válaszolhatunk egészen másként is. Mi lenne, ha nem a gyengéinket, hanem az erősségeinket sorolnánk fel egyszer?! Mi lenne, ha egyszer nem azon soppingkodnánk, hogy mennyi minden nehezíti az egyház 21. századi létezését? Álljunk inkább elő azzal, ami működik, ami jó. Soroljuk fel inkább az erősségeinket, hátha lendületet adnak, hátha bátorítanak, hátha erőt találunk bennük! Nem valamiféle „hurroptimizmusról” van szó. Egyszerűen csak arról, hogy vegyük legálább annyira komolyan az erősségeinket is, mint a gyengeségeinket.

Álljon itt most tíz pontban mindaz, ami az evangélikus egyház erőssége! Mindaz, ami működik, ami jelen van a mindennapjainkban. Az erőnk, amelyet talán mi sem tudatosítunk magunkban eléggé; az erőnk, amelyet komolyabban kellene vennünk.

1) Erősségünk, hogy az egyház a hiten keresztül azt az igazságot őrzi, amely emberi értelemmel nem található meg. Ez a legnagyobb erősségünk, amely önmagában kijelöli a helyünket a 21. században. A Jézus Krisztusban megjelent igazság köré gyűjt össze bennünket. Hisszük, és másoknak is megvalljuk, hogy Jézusban található meg az igazság, amely utat mutat, életet ad az embernek.

2) Erősségünk, hogy Isten nem a teljesítményünk alapján értékeli bennünket. Teljesítmény-központú, a teljesítménykényszerű eltorzult világban élünk; szinte mindenben és az élet minden területén megjelenik a félelem, a szorongás. Isten azért szeret bennünket, mert vagyunk, és nem azért, amilyenek vagyunk. Erősségünk ez a félelmet, szorongásokat feloldó hit, amely cselekvésre, Isten akaratának megvalósítására szabadít fel minket.

3) Erősségünk, hogy a hitünkben felelős élet következik. Olyan, amelyben van zsinórmérték, az életünket megha-

tározó iránymutatás. Ma, amikor sokan nem találnak utat a lehetőségek sokféleségében, iránytű lehet a hit.

4) Erősségünk, hogy a gyülekezeteinkbe tartozókat az egyház születésüktől fogva elkíséri, életük szinte minden fontos fordulópontján segíti, jelenlétével erősíti. Ebben a jelenlétben – ugyan megmagyarázhatatlanul és titokzatosan, de – az életünket meghatározó erő van.

5) Erősségünk, hogy az egyházban az ember áldás utáni vágya meghallgatásra talál. Mindenki szeretné, hogy áldás legyen az életén. Mindenki vágyik arra, hogy egy nála nagyobb hatalom biztonságát adó közelségében érezhesse magát, hogy áldó hatalmak oltalmazzák. Hisszük, és másoknak is elmondhatjuk, hogy Isten áldó Atyaként vezet, véd minket. Tőle kérhetünk és kaphatunk áldást az életünkre.

6) Erősségünk, hogy van mondanivalónk a halállal szemben. Egy olyan világban, amely félelmében tagadja a halált, amelyben a legtöbb ember úgy él, mintha a halál nem is létezne, s amelyben végül mégis elkerülhetetlen a vég, hitünk szembe mer nézni vele.

7) Erősségünk, hogy az egyház olyan közösség, ahol egymásért imádkozunk. Az imádság szólhat személyesen valakiről, szólhat egy közösségről, de szólhat azokért is, akik az egyházon kívül élnek, és talán nem is tudnak erről. Hisszük, hogy az egymásért elmondott imádságunk ereje van, és a tudat, hogy egy közösség imádkozik értelmünkért.

8) Erősségünk, hogy még mindig tudunk ünnepelni, az ünnepeknek tartalmat, értelmet adni. Az egyházi esztendő jeles napjai nemcsak keretet, de medret is adhatnak életünknek. A legtöbb ünnep kiüresedett. Amikor ünneplünk, kétségbeesetten keressük azt, ami valóban ünneppé teheti az életünket. Gyülekezeti ünnepeink újra tartalmat, formát adhatnak vágyainknak.

9) Erősségünk, hogy az egyházban a gyakorlatban is felelősséget vállalhatunk egymásért. Sokszor érezzük, hogy szeretnénk tenni másokért, de nem tudjuk, miként. Az egyház egyénileg és intézményes keretek között is lehetőséget ad arra, hogy telessünk a másikkal.

10) Erősségünk, hogy az egyház a gyülekezeten és a társaságokon keresztül olyan hálózatot képez, amely az egész világot átfogja. Bárhová költözünk, van a közelben evangélikus gyülekezet. Bárhová is kerülünk életünk során hosszabb vagy rövidebb időre a világban, biztosan találunk keresztény közösségeket, ahol befogadnak minket. A Jézus Krisztusba vetett hitünk milliókkal köt össze bennünket, bármerre is vezet az utunk.

Egészen biztosan lehetne még sorolni, sőt kell is sorolni az erősségeinket. Nekünk magunknak sem árt tudatosítani, hogy mennyi minden ad okot a reményre. Nekünk sem árt felsorolnunk az erősségeinket, hogy ne csak keseregjünk, szomorkodjunk, ne csak fanyalagjunk, hanem találjunk lelkesítő, erősítő, lendületet adó forrásokat.

Ha végigolvasom, végiggondolom a fentiek, ha ki-ki hozzátesz még néhányat, akkor nem lesz nehéz válaszolni a címben feltett kérdésre. Sőt – a kérdés igazából értelmét veszti.

► KRÁMER GYÖRGY

É L Ő V Í Z

Bizalmi státus

Igaz, a néhány héttel ezelőtt zajló futball-világbajnokság sokak számára egyre inkább csak egy lesz a nyári emlékek közül, mégis a mai napig fülemben cseng ez a közvetítések során többször is elhangzott mondat: *a kapust csak végszükség esetén cserélik le*. „Bizalmi státusa” van, hiszen a ránehezedő stressz miatt nem jó, ha az edző a cserével kifejezi: elvesztette az iránta való bizalmát.

A meccseket nézve sokszor képzeltem magam a kapus helyébe. Milyen érzés lehet egy zsúfolásig megtelt, több ezer stadionban a reflektorfények, kamerák és a közönség őrző biztatása vagy éppen fújolása közepette egy kiszámíthatatlan röppályájú labdára koncentrálni. Hát bizony, valóban nagy stresszhelyzet. Főleg, ha azt is számításhoz vesszük, hogy sok esetben a kapus ügyessége, ébersége döntötte el egy-egy meccs eredményét – azaz hogy ki tudta-e védeni a felé száguldó börgömöt. Volt rá példa, hogy nem. De a következő meccsnél mégis ő állt a kapuban, a bizalmi státusban.

Nagyon szeretem Pétert, a jézusi tanítványt. A Bibliát olvasva őt is sokszor érzem „kapushelyzetben”, bizalmi státusban. Az evangéliumok tanúsága szerint számtalanszor kerül olyan szituációba, ahol a többi játékos, de legfőképp az edző jogosan mondhatná: megrendült a bizalma, le kell cserélni, nincs helye a pályán.

Talán a nagycsütörtök éjjeli történések készítik Pétert arra, hogy lejártsa élete legnagyobb döntőjét: igazi idegjátékba keveredik. Mert hát van-e annál nehezebb játszma, mint amikor saját szerettünk szenvedését, esetleg kínzását kell végignézni? Lehet, hogy ilyenkor tehetetlenek vagyunk, de az is lehet, hogy lehetőségeinkhez mérten mindent megpróbálunk megtenni a baj kivédése érdekében. Péter, a kapus ennél a meccsnél veszett; a kakas hajnalban lefújta a játékot, ő pedig úgy zokogott, ahogy a focivében is láthattuk a vesztes csapatok játékosait.

Am itt jön az edző nagyszerűsége! Nemhogy véglegesen lecserélné, hanem ezek után is felengedi Pétert a pályára! Sőt kinevezi csapatkapitánnyá. Mert ez a halász Jézusnál bizalmi státusban van.

Ez a mi bizodalunk is. Mindennapjaink sokszor feszült idegjátéka során kapuba engedett gólok ellenére is bizalmi státusunk van: „...te, Uram, irgalmas és kegyelmes Isten vagy, hosszú a türelmed, nagy a szereteted és hűséged.” (Zsolt 86,15)

■ BODA ZSUZSA

Szeretni az életet

Nem tudom, hogy az élet szeret-e engem, de Isten megadta nekem azt a kegyelmet, hogy szeretem az életet; az életet, amelyen az ostobák végigrohannak anélkül, hogy időt szakítsanak arra, hogy szemügyre vegyék; az életet, telve csodálatos titkokkal, amelyeket ő minden ember számára előkészít.

■ GEORGES BERNANOS

SEMPER REFORMANDA

„Nehogy ismét valaki azzal vádolhasson, hogy tiltom a jó cselekedeteket, azért mondom, hogy nagyon komolyan kell a bűnbánatot és szenvedést, gyónást és jó cselekedeteket végezni.”

► Luther Márton: A bűnbánat szentségéről (Kozma Éva Mária fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 9. VASÁRNAP – 1Kor 10,1-13

„Az a kőszikla pedig a Krisztus volt”

A VASÁRNAP IGÉJE

Pál apostol meglehetősen sok dolgot állít az egyiptomi fogságból kivonult népről. Először is azt, hogy „megkerestek Mózest a felhőben és a tengerben”. Pál Egyiptomot a halál birodalmának tartja, a Vörös-tengert pedig a halált az élettől elválasztó víznek. Olyannak, amilyen a kereszttség vize! A kereszttség előtt csak halál van, a keresztséggel viszont a nagybetűs Élet veszi kezdetét. Számunkra a Krisztus nevében történt kereszttség az örök élet ígérte adja. Az ószövetségi nép a Vörös-tengeren való átkelésével még nem az örök élet ígérte kapta, hanem a bálványok szolgálatától szabad, Istennek tetsző új élet lehetőségét – előbb a pusztában, majd pedig az ígérte földjén, a tejfel-mézzel folyó Kánaánban.

A Vörös-tenger túlsópartjától Kánaánig vezető út mégsem volt diadalmenet az Egyiptomot elhagyó generáció életében. A kísértés forrása a tenger és Kánaán között elterülő, beláthatatlan sivatag volt. A vízen való csodás átkelés után ott találták magukat a homoktenger szélén, és sejtelmük sem volt róla, hogy a sivatagon túl valóban létezik-e az a Kánaán, amelyről Mózes Isten nevében beszélt. Csak azt tudták, hogy a sivatagban nincsenek meg az élet alapvető feltételei: nincs élelem, és ami még ennél is súlyosabb, nincs víz.

Emberileg érthető, hogy megkísértette őket a gondolat: mit ér az Egyiptom

bálványaitól és a rabszolgahajcsárkok korbácsától való szabadság, ha a perzselő nap kínzó szomjúsággal tölti el őket, víz pedig sehol sincs, csak homok van, ameddig a szem ellát? Igaz, Isten velük van a felhőben és a tűzszőlőben, de tud-e a sivatagban vizet fakasztani? És zúgolódnak kezdtek, amit Isten úgy értelmezett, hogy a nép próbára teszi őt. Igen, a kísértést szenvedő nép kicsinyhitűségével és hitelenségével Isten kísérti: bizonyítsa be, hogy nem elpusztítani akarja őket, és tegyen újabb csodát! Ha valóban az ő Istenük, akkor fakasszon vizet a sivatag szikláiból! Isten megharagudott rájuk, amiért próbára tették, de teljesítette kívánságukat: parancsot adott Mózesnek, hogy botjával üsse meg a sziklát, amelyből előtűnt a víz.

Pál – erre utalva – még az előbbinél is meglehetősen kijelentést tesz: „Az a kőszikla pedig a Krisztus volt.”

Hogyan? Az új szövetség szerzője, Krisztus jelen volt, és éltető vízzel táplálta Isten népét már a Mózes nevével fémjelzett Sínai-hegyi szövetség megkötése előtt? Hogy érti ezt Pál, és nyomában miként beszél arról Luther, hogy már Ábrahám és az Ószövetség Istenhez hű kegyesei is mind Krisztusban hittek? Nem azoknak van igazuk, akik ezt zavaros beszédnek ítélik?

Luther hangsúlyozza, hogy az Ószövetségben Krisztust nem emberi előképekben (Jób, Izsák stb.) kell keresnünk,

hanem az Ószövetség Istenének szabadító, megváltó, halálból életet teremtő tetteiben. Más szóval: már az Ószövetségben is gyakran megnyilvánul Istennek az a mentő, bűnbocsátó szeretete, amely a maga teljességében Jézus Krisztus személyében ragyog fel.

Pál sem érti másként, amikor azt állítja, hogy „az a kőszikla pedig a Krisztus volt”. Bár a nép halált érdemel, mivel zúgolódásával próbára teszi Isten szeretetét, Isten – ha nem is hagyja őket teljesen büntetlenül – mégis megkegyelmez, és Mózes által éltető vizet fakaszt a sivatag kősziklájából. Így vezeti el népét a felismerésre: számukra Isten az élet egyetlen valódi feltétele. Ha Isten velük van, az elég nekik a pusztában is, ahol nem adottak az élet fizikai feltételei.

A párhuzam kézenfekvő. A kereszttségünkkel kezdődő új élet végső célját, az örök életet mi éppúgy nem látjuk, mint ahogy a Vörös-tenger partján álló nép sem láthatta Kánaán határát. Mi is könnyen elbizonytalanodunk: az elérhetetlen messzeségben levő cél érdekében érdemes-e a földi életben Krisztus tanításának a normái szerint élnünk?

Érdemes-e a másik arcunkat is odatartanunk, amikor ütnek? Érdemes-e nem ellenállnunk, amikor erőszakkal veszik el azt, ami a miénk? Érdemes-e a rosszat jóval viszonznunk, az ellenséget szeretnünk, a minket átkozókat áldanunk? Vagyis: érdemes-e kereszténynek lenni egy olyan világban, ahol sikert csak az önzés és az erőszak biztosít? Érdemes-e kereszténynek lenni olyan időkben, amikor a keresztények élethetetlennek minősülnek, mert eszköztárukban hiányzik mindaz, ami a „normális” élethez nélkülözhetetlen? Nem kell-e mégis kompromisszumot kötnünk a bennünket körülvevő világ értékrendjével?

És innen már csak egy kis lépés Isten kísértése, szeretetének próbára tétele. Mert mi sem hisszük, vagy csak alig-alig hisszük, hogy minden helyzetben és minden körülmények között tökéletesen elég, ha Isten Jézus Krisztusban velünk van. Akkor is elég, ha az általunk óhajtott módon nem adja jelét szeretetének. Számunkra egyedül ő az élet feltétele. Ha Isten velünk, életünk van a halálban is.

■ VÉGHÉLYI ANTAL

Imádkozzunk! Köszönjük, Urunk, hogy te mindennap útíratunk vagy. Add, hogy ne szeretted látható jeleit kutassuk, hanem téged keressünk. Hiszünk, hogy te elég vagy nekünk ebben az életben és az eljövendőben is. Amen.

Oratio œcumenica

[Lelkés:] Irgalmas Istenünk, ébressz szívünkben gyermeki bizalmat, hogy kételkedés nélkül forduljunk hozzád kéréseinkkel!

[Lektor:] Könyörgünk egyházadért. Szánd meg népedet, és áraszd rá Szentlelkedet! Mentsd meg a gonoszról! Óvd meg a hitelenségétől és a hatalomvágytól, az irigységtől és a gögőtől, a szeretetlenségtől és a pártoskodástól, az anyagi javak imádatától és a hamis reménység kísértésétől! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!
[Lektor:] Könyörgünk gyülekezetünkért. Tartsd meg és építsd igéd és a szentségek által! Elevenítsd meg

mindnyájunk szívében az irántad való szeretetet! Növeld közöttünk az egységet, és add, hogy a testvéri szeretet szüntelenül erősödjön, és mindenkor megmaradjon! Jézus Krisztusért kérünk,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!
[Lektor:] Könyörgünk a teremtett világért. Ne engedd, hogy amit szépnek és jónak teremtettél, az emberi hatalomvágy és önzés áldozatává váljék! Add, hogy hűséggel gazdálkodjunk javaidal, amelyeket életünk fenntartására és boldogulásunkra ajándékoztál! Jézus Krisztusért kérünk,
[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

ISMERJÜK MEG ÉNEKEINKET! 5.

Az evangélikus énekek királya és királynője

► **Folytatjuk énekeskönyvünk fontos énekesportjainak a bemutatását. Ezen a héten az ellenreformáció korának német koráljait bemutató cikk második részét olvashatják. (E. Zs.)**

Egyházzeneink Isten kegyelméből még az ellenreformáció küzdelmes éveiben is virágozott. Énekkincsünk azonban nemcsak a lutheránus zeneszerzők darabjai, hanem a világi zene által is gazdagodott.

Hans Leo Hassler (1564–1612) 1601-ben komponálta azt a keserű szerelmes melódiát, amely rövidesen olyan népszerűsége tett szert, hogy több egyházi szöveg is íródott rá. Mindnek a népszerűségét felülmúlta azonban Paul Gerhardt passió szövege, az „Ó, Krisztusfő, sok sebbel...” kezdetű (EÉ 200). Gerhardt a szöveghez Arnulf von Löwen (1200–1250) *Salve caput cruentatum* című, a vérző Krisztus-főhöz szóló himnuszát fordította le és használta fel. Johann Sebastian Bach a Karácsonyi oratórium első kantatájában a „Mint fogadjalak téged...” kezdetű adventi szöveggel (EÉ 141) kötötte össze a

dallamot, hogy szemléltesse: jászol és kereszt egymás mellett állnak.

A weimari kántor, zeneszerző Melchior Vulpius (1570 körül – 1615) nyolc dallamából énekeskönyvünkben csak kettő található: a Fil 1,21-en alapuló *Az élet nekem Krisztus* (EÉ 504) és a húsvéti *Dicsőség néked, Istenünk!* (EÉ 216) Az énekeskönyvhöz most készülő kiegészítő kötet, a *Gyülekezeti liturgikus könyv* Vulpius csodaszép reggeli és esti énekét is megismerteti majd velünk. Az *Evangélikus énekeskönyv* 216. énekén az Itáliából származó táncos-zenes műfaj, a *balletto* stílusjegyeit ismerhetjük fel (leginkább a „fa-la-la” refrénekre emlékeztető hal-lelujasorokban). Énekeskönyvünk egy eredeti ballettodallamot is tartalmaz, az *A lieta vitát*, Giacomo Gastoldi táncdallamát, mely magyarul így kezdődik: *Öröm van nálad* (EÉ 364).

Az istentiszteleti kóruszene szempontjából rendkívüli jelentőségű életművet hagyott hátra a wolfenbütteli orgonista, udvari karmester, orgonaeépítő és zeneszerző: Michael Praetorius (1571–1621). Közel ezerhétszáz egyházi kórusművet komponált az istentisztelet dallamaira és korálokra; még az „Amen” dallamára is készített néhány

ütemes letéteket. Praetoriustól származik egy reggeli dallamunk: *Dicsérlek, Uram, tégedet* (EÉ 94), valamint az ő átdolgozása és kórusfeldolgozása révén vált ismertté a középkori karácsonyi kanció: *Omnis mundus jucundetur – Örömdalok hangozzanak* (EÉ 153).

„König und Königin unter den evangelischen Kirchenliedern” (király és királynő az evangélikus énekek között) – így emlegetik Philipp Nicolai (1556–1608) két énekét: *Harsány szó kiált az éjbe* (EÉ 493); *Szép fényes Hajnalcsillagom* (EÉ 361). A lelkes 1597 és 1598 között élte át gyülekezetében a pestis szörnyű tombolását, naponta húsz-harminc gyülekezeti tagot kellett eltemetnie. E nehéz és tragikus időszak hatására vigasztaló könyvet írt; a két ének ennek a függelékében szerepelt.

A tíz szűz példázatán kívül (Mt 25,1–13) ószövetségi utalásokat is rejt 493. énekünk. Az órállókról például az utolsó időkről jövendölő Ézs 52,8-ban olvashatunk: „Halld, órállóid hangosan kiáltanak...”, mert saját szemikkel látják, hogy visszatér az Úr a Sionra.” A Völegény dicsőséges érkezését Ézs 60,1 alapján Nicolai így írta le: „Jön az Úr, sugártól fényes...”, a csillaga tündökletes.” Ez a csillag a Jel

22,16-ból ismert Krisztus-szimbólum, melyre a Hajnalcsillag-ének is épít.

A 361. ének eredeti címe ez volt: „A hívő lélek menyasszony-éneke Jézus Krisztusról, az ő mennyei völegényéről: Dávid próféta 45. zsoltárára”. Nicolai a menyegzői zsoltár völegény- és menyasszony-szimbolikáját Jel 21,2 alapján Krisztussal és az egyházzal azonosítja. A lelkes nemcsak Krisztus eljövételének ígértevel akart biztatást adni, hanem az úrvacsorai közösség megtartó erejének hangsúlyozásával is. Ez utóbbinak a szimbólumát pedig különös módon rejtette el az énekben: a különböző hosszúságú sorok grafikus képe egy kehely formáját adja ki.

Énekeskönyvünk ellenreformáció korabeli dallamai a mai napig a gyülekezetek legkedvesebb éneke közé tartoznak. Tartalmi gazdagságukon és dallami szépségükön keresztül ma is a lelki építést szolgálják.

■ FEKETE ANIKÓ

Bizalomra épített ház

Beszélgetés az Oltalom Szeretetszolgálat intézményvezetőjével

▶ A nyíregyházi Oltalom Szeretetszolgálat 2007 őszétől kibővíti tevékenységét. Akkortól nem csupán a hajlék nélküliek napról napra élését segíti, hanem támogatja őket abban is, hogy minél könnyebben vissza tudjanak térni a családjukhoz, illetve a társadalomban egykor elfoglalt helyükhöz. Mindezt annak érdekében, hogy ne csak testileg, fizikálisan, hanem lelki- leg is meggyógyuljanak. A részletekről a Mozambikból érkezett Dezanove Bartolomeu Inaciót, az intézmény vezetőjét kérdeztem, aki a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen szerzett szociológus-szociálpolitikus diplomát 1997-ben.

– Az előzmények a legfontosabbak. A megyeszékhelyen több száz hajléktalan él, sokukról még nem is tudunk. Jelenlegi intézményünk kapacitása nem bizonyult elegendőnek, csak kevés embernek tudunk helyet biztosítani. A

akadt a szemem egy humán erőforrás-fejlesztési programon, amely pont beleillett a profilunkba. Ehhez kapcsolódott a munkánk erő-piaci reintegráció, melyet szintén fel kellett vállalnunk a pályázati kiírás alapján.

A SZERZŐ FELVÉTELE

jelenlegi Árpád utcai épületünk infrastrukturálisan elmaradt az korszerűtlen. Mindennap beszülünk azzal, hogy egy ennél sokkal nagyobb intézményben tudnánk csak megfelelően ellátni a hozzánk érkezőket. Ha felépül az új komplexum, lehetőségünk lesz a rehabilitációra. Ezáltal elindíthatjuk a társadalmi reintegrációt, amely egyben munkahelyi reintegráció is lehet. Amikor elkezdtem keresni a lehetőséget, hogy miként tudnánk bővíteni meglévő intézményünket, meg-

– *Hogyan láttak neki a munkának?*
– Megpróbáltuk feltérképezni, hogy az ott lakó embereknek mire van szükségük. Nyíregyházának egy fejlesztésre váró, elmaradt kerületéről van szó, amely meglehetősen leromlott állapotban van. A hatalmas piac közelségéből és az igények felméréséből azt a következtetést vontuk le, hogy az emberek leginkább a munkanélküliségtől, a társadalmi integráció hiányától, a megfelelő higiénia nélkülözésétől szenvednek.

– Az önkormányzati szociális ellátóhálózat is jól működik, mégis egyházi segítséggel, egyházi inspirációra alapították az intézményt. Miért tartja fontosnak, hogy egyházi is részt vállaljon a munkában?

– Az Oltalom Szeretetszolgálat ideológiai alapja megegyezik az evangélikus egyház által vallottakkal, az evangélikus gondolkodásmóddal, és közös az emberek iránti felelősségérzetük is. Ezt meg is fogalmaztuk abban az okiratban, amelyet Fabiny Tamás püspök helyezett el augusztus 3-án az alapköben. Minden esetben el szeretnénk érni azt, hogy szolgálatunk erősítse meg klienseinket a világban megtalált helyükön, és hogy erősebb legyen a kapcsolatuk mind Istennel, mind pedig a többi emberrel. Ennek a bizalomnak a helyreállítása az egyik feladatunk. Minden projektünk erre támaszkodik. Októberben szeretnénk szakemberekkel együtt pontosan kidolgozni, hogy miként tudjuk mindezt megvalósítani a mindennapokban.

Laborci Géza, az intézmény lelkésze életünk meghatározó személye lesz, hiszen nemcsak az ünnepeken, hanem a hétköznapokban is itt lesz velünk. Külön helyiségben, egy kápolnaszerű teremben lehet majd istentiszteletet tartani, keresztelni vagy akár lelképásztori beszélgetést folytatni. Ezenkívül Laborci Géza nagyon jól ismeri a közösségépítés módját – különösen az ifjúság körében. Ebben, reméljük, segítségünkre is lesz.

– *Hogyan szereztek minderre anyagi forrást?*

– Az EU-s pályázaton, amely kettős finanszírozású: európai uniós és hazai kormányzati támogatást is kaptunk, emellett az önkormányzat segítségével építjük az intézményt. Reméljük, hogy mind a megyének, mind pedig a városnak a javát szolgálja majd az a projekt, amelynek az első ütemben elkészítendő épületét jövő ősszel szeretnénk felszentelni.

■ HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

Oltalomban a hajléktalanok

◀ Folytatás az 1. oldalról

A jelenleg ötven férőhelyes Nap-pali Melegedő helyett egy új, korszerű, hetven férőhelyes ház építene, továbbá napi ötven adag meleg étel osztására alkalmas népkonyhát működtetnek majd. A projekt tevékenysége kiterjed a munkára való felkészítést lehetővé tevő oktatóterem és telecentrum, speciális munkalehetőségeket nyújtó szociális raktár, továbbá orvosi rendelő, közfürdő, önkiszolgáló patyolat, nyilvános WC kialakítására. A hajléktalanok megfelelő szociális ellátásán kívül arra törek-szenek, hogy a célcsoport esélyt kapjon a munkaerőpiacon, és ezáltal elősegítsék a társadalmi kirekesztettség csökkentését, a hátrányos helyzetbe kényszerülők felzárkóztatását, illetve az esélyegyenlőség megteremtését. Nyíregyháza városa 6%-nyi saját erővel járult hozzá a beruházáshoz, szolgálva a városkép javulását is.

Az ünnepség utáni állófogadás – középen Csabai Lászlóné polgármester

Fabiny Tamás prédikációjában hangsúlyozta: az igehirdetésnek csak az egyik helyszíne a templom; ki kell tudni lépni az utcára. Az utca zajában, bármennyű hajlékon kívül is szólhat az evangélium. Az egyház akkor lesz hiteles, ha a társadalomban is megteszi azt, ami tőle telik. „Jó szívvel támogatom a nyíregyházi Oltalom Szeretetszolgálat munkáját, amely föl vállalja a pe-

riferiára szorultak felkarolását a felebaráti szeretet jegyében” – hangzott el a nyílt téren. Az istentiszteleten Laborci Géza, az Oltalom Szeretetszolgálat igazgató lelkésze, a projekt egyházi vezetője, valamint Kendeh György, a Diakóniai Osztály ügyvivő lelkésze szolgált. Az alkalmat megtisztelte jelenlétével Csabai Lászlóné polgármester.

■ HHO

Szabadtéri evangélizáció Nógrádban

FOTÓ: SZAKÁCS TAMÁS

Immár tizenötödik alkalommal gyülekeztek össze a nógrádi evangélikusok megyei szabadtéri evangélizációra. Az augusztus 6-án tartott alkalom körülbelül ötszáz résztvevőjét a kétbodonyi gyülekezet látta vendégül. Isten igéjét Menyes Gyula lelkész hir-

detta. A megyei zenei tábor gyerekkórusán kívül zenés biznyságtétellel szolgáltak a kétbodonyi, a lucfalvi (képvünkön), az ősgárdai és a szügyi gyülekezet tagjai, ifjúsági csoportjai is. Az evangélizációt úrvacsorai istentisztelet és szeretetvendégség zárta.

Munkamegosztás vagy mandátum?

▶ Ahhoz, hogy négy héttel ezelőtti ígéretem szép szó lehessen, meg kell tartanom. Akkor ezzel zártam írásom bevezető sorait: „Lehet, hogy később visszatérek az eredetileg tervezett témára, hacsak addig valamelyik püspök testvérem nem írja meg ebben a rovatban az azzal kapcsolatos gondolatait...” S mivel püspök testvéreim azóta nem írtak róla, most itt az alkalom, hogy a közelmúltban történt lelkészszentelésekhez kapcsolódóan a lelkészi szolgálat egyik legfontosabb kérdéséről gondolkodjunk.

A napokban egy fiatal lelkész testvérem a következő kérdéssel fordult hozzám: miként lehetséges, hogy ünnepi igehirdetésben többször is lelkészszentelést mondtam az egyházunkban általában használatos lelkészavatás helyett. Nem volt tévedés, jól hallotta, és jogos volt a kérdésfelvetés is, hiszen mostani hivatalos Agendánkban a cím is ez: A lelkészavatás rendje. S a rend szerint az ordináló (németül is „Ordination”-t mondanak) püspöknek az igehirdetési alapigét bevezető szavai így hangzanak: „Egybegyülekeztünk Isten szent házába, hogy testvéreinket teológiai tanulmányai elvégzése után Krisztus Urunk parancsa szerint

felavassuk a lelkészi szolgálatra.” Miközben a hivatalosan rögzített szöveget mindig pontosan olvasom, a nem kötött szövegeknél igehirdetés közben valóban többször használom a szentelés kifejezést. Mielőtt még bárki is a legnagyobb magyarországi keresztény felekezethez való vonzódást vetné a szememre, szeretettel emlékeztetem kedves olvasómat arra, hogy nemcsak a római katolikus, hanem a református testvéregyházban is használják a lelkészszentelés, sőt a püspökszentelés kifejezést is. Ezen azért érdemes lenne elgondolkoznunk...

Pontosan tudom, és teljes egyetértéssel vallom magam is, hogy – amint azt Pröhle Károly professzor írja Agendánk magyarító bevezetésében – az ordináció (hadd használjam most ezt az idegen kifejezést) nem emeli a lelkészt a hívek fölé egy magasabb papi rendbe (ezért nem beszélünk pappá szentelésről), nem ruhazza fel nagyobb hatalommal... Papszentelést, pappá szentelést én sem mondom soha, mert abban valóban visszahallható lenne a római katolikus áldozópapságra vonatkozó tanítás, amely egyházunk biblikus és hitvallásos tanítása alapján semmiképpen nem vállalható. A lelkészszentelést azonban, ahogy már említettem, szívesen használom, de sosem mondom esepres- vagy püspökszentelést. Ott szerintem is az iktatás a megfelelő szó.

Két példát is említek, amellyel jelezni

ÉGTÁJOLÓ

szeretném, hogy egyházunkban – s talán nem csak a legutóbbi időben – miként is gondolkodnak némelyek a lelkészi szolgálatról.

Az első az egyik volt gyülekezetemben az elődömmel történt. Egy presbiteri gyűlésen súlyos nézeteltérés támadt a lelkész és a gyülekezet egyik vezetője között. A pattanásig feszült hangulatban így csatlant fel a tisztségviselő hangja: „Vegye tudomásul, lelkész úr, maga a gyülekezet szolgálja!” Mire határozottan jött a válasz: „Nem, testvérem – én az Isten szolgája vagyok itt a gyülekezetben!” Fontos mondat: Isten szolgálja a gyülekezetben.

A másik példám a közelmúltból való. S nem tagadom, főleg ez az eset motivál abban, hogy lelkészszentelésről, nem pedig lelkészavatásról beszéljek, ha tehetem. A körülmények a lényegét illetően nem meghatározóak, de maga az elhangzott mondat igen. Íme: „A lelkészi szolgálat a gyülekezeti munkamegosztás következtében jött létre.” Hát nem! Ez súlyos tévedés.

Pröhle professzor – aki az évtizedekkel ezelőtti sajátos helyzetben, talán főként a római katolikusokkal szembeni önmeghatározás igényével a lelkészavatás kifejezés mellett érvelt – előbb már említett bevezetőjében ezt is írta: „Az evangélikus egyház a hivatalos és nyilvános igeszolgálatot a lelkészi hivatás keretei között gyakorolja, és a lelkészavatást Jézus Krisztus missziói parancsa alapján és az ő nevében végzi azzal a meggyőződéssel, hogy ezáltal maga az élő Úr küld el és állít az apostoli szolgálat folytonosságába. A lelkészavatás tehát nem a hívők egyetemes papságának átruházása, hanem az apostoli küldetés továbbadása.” Tehát lelkészi szolgálatunk nem munkamegosztás eredménye, hanem mandátum. Küldetés, megbízatás, hivatás, sőt elhívás, és nem másból, mint magától az egyház Urától, Jézus Krisztustól. Többek között a missziói parancs is erről tanúskodik (Mt 28,18–20).

Egyedül a Jézus Krisztustól kapott mandátum lelkészi szolgálatunk alapja. Ez adja hivatásunk méltóságát, és ez helyezi ránk az átruházhatatlan felelősséget, amelyet Gazdánk előtt a ránk bízottakért hordozunk. Ezért nem gondolhatjuk mi, lelkészek sem azt, hogy munkánk, hivatásunk csak az egyik a többi között, amelyet mi választottunk ki magunknak. Lelkészi szolgálatunk párat-

lan, semmivel össze nem hasonlítható, mert egyedül csak ezt a hivatást alapította az Úr Jézus Krisztus, hogy legyenek igéjének hirdetői, a szentségekkel szolgáló megbízottai és népének pásztorai. És mivel így Isten szolgálatára elhívottaknak tudjuk magunkat, mégis jönnek tartom, ha merjük használni a lelkészszentelés kifejezést.

Ezért azt kérem hittestvéreinktől, egyházunk tagjaitól, hogy így fogadják el szolgálatunkat, és imádkozzanak értünk. Lelkész testvéreimtől pedig azt kérem, ne gondoljanak magukról kevesebbet, hivatásgyakorlásuk és magánéletük mérlegét pedig soha ne másokkal összehasonlítva, hanem mindig a szolgálatba állító Úr akaratához mérve vonják meg. Csak Isten a megmondhatója, milyen változások történének egyházunkban, ha ezt valóban megtennék.

Ittész János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Beiktatták Veres András megyés püspököt

Beiktatták főpásztori hivatalába Veres Andrást, a Szombathelyi Egyházmegye új püspökét szombaton.

Az ünnepélyes szertartáson a szombathelyi székesegyházban Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek, Juliusz Janusz apostoli nuncius és Paskai László nyugalmazott bíboros mellett a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia több tagja is részt vett.

Az ünnepi szentmise keretében először XVI. Benedek pápának az új megyés püspök kinevezéséről szóló bulláját olvasták fel latin és magyar nyelven, majd Konkoly István leköszönő szombathelyi megyés püspök a pásztorbot átadásával

FOTÓ: ROCHLITZ BERNADETT

jelképesen és ténylegesen is utódjára bízta az egyházmegye kormányzását.

▶ MTI

„Én vagyok az út, az igazság és az élet...”

Baptista világtalálkozó Debrecenben

▶ Jézus Krisztus „én vagyok...” kijelentései közül Jn 14,6-ot választották a magyar baptisták III. világtalálkozójának vezérgondolatul. A debreceni Főnix Csarnokban augusztus 4. és 6. között megtartott rendezvényre több mint hatezer résztvevő gyűlt össze tizenöt országból, s további nyolcszáz fiatal érkezett a találkozót megelőző ifjúsági táborba.

A találkozó pénteken délután dr. Mészáros Kálmán egyházelnöknek, a Magyar Baptisták Világszövetsége hivatalát átadó elnökének a köszöntőjével vette kezdetét a 118. zsoltárból idézett gondolat: „Ez az a nap, amelyet az Úr rendelt, vigadozzunk és örüljünk ezen!” (24. vers) A közös éneklések, a fúvószenekar és a kórusok szolgálata mellett kiemelkedő volt a Szabó család biznyságtétele és Füredi Kamilla misszionárius beszámolója. Este komolyzenei hangverseny zárta a programot a Kölcsy Központban; ezzel egy időben a Főnix Csarnokban a különféle missziói ágak multimédiás bemutatkozása zajlott.

ség és a Magyar Baptisták Világszövetsége tagszövetségeinek a multimédiás bemutatása következett. Az est kiemelkedően szép része volt a központi harangkórus és a Joy Gospel együttes szolgálata. Este evangélicizációs istentiszteletre került sor, melyet dr. Mészáros Kálmán tartott a „Mi az igazság?” gondolatkör alapján. Az igehirdetés meghatározó pillanata volt a döntésre hívás – Isten áldja a megtérőket! Az alkalmat ifjúsági koncert zárta.

Vasárnap délelőtt az imádság és éneklés után a Mike család biznyságtétele következett. Az összevont ének- és zenekar szolgálata után a brit David Coffey,

Szombat délelőtt a Kovács család biznyságtétele és Borzasi István igehirdetése nyújtott maradandó élményt az egybegyűlteknek. A tisztántúli együttes, az erdélyi énekkar és a Vox Nova férfikar szolgálatának köszönhetően zeneszótló sem volt mentes a csarnok az ebédig tartó időszakban. Délután a Baptista Világszövetség, az Európai Baptista Szövet-

a Baptista Világszövetség elnöke hirdette Isten igéjét Jn 15,1–5 alapján.

A magyar baptisták harmadik világtalálkozója zárónyilatkozatot fogadott el, Herjeczki Géza, a detroiti magyar baptista gyülekezet lelkipásztora pedig átvette dr. Mészáros Kálmántól a Magyar Baptisták Világszövetségének soros elnöki tisztét.

■ KELEMEN SZABOLCS

A magyarországi Lepramisszió közleménye

Szeretettel értesítünk róla mindenkit, aki a Lepramisszió részére kézimunkát (fásli, takaró stb.) készít, hogy Alagi téri központban felújítási munkákat végeznek. Ezért – helyhiány miatt – sem fáslilonalat nem rendelünk, sem a küldeményeket nem tudjuk fogadni előreláthatólag október végéig. Kérünk tehát mindenkit, hogy addig rakározza az elkészült fáslikat. Hangsúlyozni szeretnénk, hogy a fáslikra ezután is szükség lesz. Most is tízezer darab vár az Indiába szállításra. Nagyon kérjük a fáslit kötő testvéreket, ne lankadjanak, és használják fel a maradék fonalakat!

Már régebben tájékoztattuk testvéreinket arról, hogy a takarók nagy részét mi sem tudjuk a leprásoknak kiküldeni, mert nagyon sok pénzét felemészti a postaköltség. (Kivétel képez az, ha valaki Kárpátaljára vagy Romániába autóval visz segélyt.) Ezért itthon segítjük velük a rászorulókat, kollégiumokat, öregotthonokat, hajléktalanszállókat, ifjúsági táborokat. A gyülekezetekből hozzánk való szállítás gondja is megoldódhat, ha helyben keresik meg azokat, akik örülnek a segítségnek. Akik mégis leprás testvéreinket szeretnék támogatni takarók készítésével, azoknak példaként állítjuk azon gyülekezeteket, ahol a szebb takarókat kiárusítják, és a befolyt összeget küldik el misszióknak.

Köszönjük az eddigi támogatásokat, és kérjük megértésüket. Isten áldása legyen munkájukon, gyülekezeti életükön!

ROZGONYINÉ ASZTALOS PIROSKA főtitkár

Harc a Közel-Keleten

◀ Folytatás az 1. oldalról

A dokumentum három dolgot írt elő. Egyrészt azt, hogy a szír csapatokat ki kell vonni Libanonból; ez másfél évvel ezelőtt meg is történt. Másrészt Libanon teljes szuverenitását hangsúlyozta, vagyis azt, hogy az ország teljes területén, így a déli határterületeken is a libanoni államnak kell gyakorolnia a hatalmat. A Libanon és Izrael között húzóódó húsz kilométeres határsávban azonban azóta is a Hezbollah csapatai állomásoznak. A ENSZ BT fent említett határozatának harmadik pontja arra vonatkozott, hogy Libanonnak le kell fegyvereznie a különböző milíciákat. Ez egy kivételével meg is valósult; egyedül a Hezbollah seregét nem tudta leszerelni.

„Ez egy nagyon érzékeny belpolitikai kérdés, melyet a libanoni kormánynak, amelyben ugyebár a Hezbollahnak két minisztere is van, mindaddig nem sikerült megoldania” – teszi hozzá a szakértő. „Most azonban akkora nyomás nehezedik rá, hogy előbb-utóbb talán erre is sor kerül.”

A SZERZŐ FELVÉTELE

Azt, hogy ez mégis mikorra várható, nem lehet tudni. Az azonban biztos, hogy az irányítás most Izrael kezében van. „A két harcban álló fél közül egyértelműen Izrael katonai felszereltsége a magasabb színvonalú” – emlékeztet Fischl Vilmos. „Ameddig akar, ki tud tartani. A Hezbollah viszont, amely nem számított háborúra, kicsit megroppant. Valószínűleg Izrael, amennyire csak tudja, meggyengíti a Hezbollahot, megsemmisíti a támaszpontjait, majd pedig – a jelek szerint – az ENSZ ellenőrzése alá kerül a terület.”

Felmerül a kérdés, hogy vajon miért nem működik a diplomácia, és hogy a nemzetközi szervezeteknek miért nincs nagyobb befolyásuk az eseményekre – akár a megelőzésükre is. Válaszul Fischl Vilmos az iraki háborút hozza fel példá-

nak, amelyet az ENSZ BT egyértelműen ellenzett, de megakadályozni nem tudott. Mint mondja, az érdekeknek – különösen a nagyhatalmak érdekeinek – sokkal nagyobb szerepük van a dolgok alakulásában. „Ha jobban belegondolunk, sem az Izrael mögött álló Egyesült Államoknak, sem pedig a Hezbollahot támogató Oroszországnak nem érdeke a harcok befejeződése. A fegyverek eladásából mindkét ország busás hasznot hajt.” (Itt jegyzi meg, hogy míg az ENSZ BT határozata lapján Libanonban nem lehetnek milíciák, addig Izraelben mindenkinek van fegyvere...)

És ezek a fegyverek még jó néhány emberéletet követelnek majd. Az ártatlan civilek halála pedig tovább ronthatja a helyzetet. „Az arab országok sok mindenben

banonban a nem síiták között is megnövekedett a Hezbollah támogatottsága.”

Ez pedig egyáltalán nem könnyíti majd meg a Hezbollah leszerelésére irányuló törekvések megvalósulását. Libanon egyébként abból a szempontból alapvetően különbözik a többi arab országtól, hogy parlamenti képviselőinek ötvenötven százaléka muszlim, illetve keresztény. Az ország politikai berendezkedése is „különleges”. A konfessionális demokrácia egyházi szempontból azt jelenti, hogy a vallási vezetőknek politikai kérdésekben is véleményt kell nyilvánítaniuk. Ők – akárcsak az izraeli vallási vezetők – természetesen eltértek a harcotól, és a béke mellett foglalnak állást.

Hogy ennek milyen szerepe lehet egy alapvetően politikai konfliktus megol-

nem értenek egyet, amikor viszont arról van szó, hogy Amerika vagy Izrael ellenség, akkor tökéletesen közöttük az összhang. Ugyanígy a muszlimok két nagy csoportja, a síiták és a szunniták is sok kérdésben eltérő álláspontot vannak, az ártatlan civil áldozatok miatt azonban Li-

dásában? „Igenis hatással lehet az eseményekre, különösen Libanonban, ahol a vallási vezetők egyhangúlag kérték a Hezbollah leszerelését a kormánytól. Ilyen egységes fellépés tíz éve nem volt tapasztalható a részükről.”

■ VITÁLIS JUDIT

Legfontosabb a megelőzés!

Fiatalok látogattak a Szőlőtő Alapítvány rehabilitációs otthonába

▶ Az amúgy is forró nyár egyik legmelegebb napján, július 26-án huszonkét általános iskolás tanuló érkezett Győrkönybe, a Szőlőtő Alapítvány rehabilitációs otthonába. A szegszentmiklósi Bíró Lajos Általános Iskola tanulói fél napon keresztül ismerkedhettek az alkoholizmus elleni küzdelemmel és a gyógyulás esélyeivel.

Hazánk egyik legsúlyosabb társadalmi és egészségügyi problémája az alkoholizmus. A szociális gondok hátterében nagyon gyakran az alkoholizmusban való érintettség húzódik meg, és a különféle betegségek nagy része is visszavezethető rá. Szomorú, de valóságos körkép: minden ötödik magyar ember alkoholfüggő.

Egyre több kezdeményezés irányul ennek a problémának a kezelésére, ám ez még mindig nagyon kevés, és a folyamatnak még csak az elején tartunk. A szenvedélybetegségek elleni küzdelemben az egyik legfontosabb stratégiai feladat a prevenció. Fontos, hogy a fiatal korosztály minél több információt kapjon a káros szenvedélyek veszélyeiről, a függőség kialakulásáról és arról, hogy adott esetben hol kérhetnek segítséget.

Az otthonba látogató gyermekek az iskola védőnőjének, Kálmán Eszternek, valamint Biri Imrénének, a Zsviora György Népfőiskolai Alapítvány gondnokának a vezetésével töltöttek egy hetet Sár-

szentlőrincen. A tábor céljai között szerepelt, hogy a nem egyházi háttérből érkezők is megismerkedjenek a keresztény életvitel szépségeivel, a hit értékeivel. Ennek a programnak a részét képezte a győrkönyi látogatás is.

A szervezés során némi bizonytalanságot jelentett, hogy táborozó gyerekek, akik a nagy kánikulában inkább fürödni vagy játszani szeretnének, mit szólnak majd ahhoz, hogy ehelyett alkoholistákkal ismerkedhetnek meg. Ám minden aggodalom szertefoszlott, amikor kiderült, mennyire érdeklődtek.

Végigjárták az intézményt, beszélgettek a gondozottakkal. Hidasi György alapítványi elnök és felesége az immár két évtizedre visszatekintő munka kezdetéről, e sorok írója – az intézmény vezetője – az otthon jelenlegi tevékenységéről, Rajcsik János szociális munkatárs pedig az alkoholprobléma aktualitásairól beszélt. A gyerekek szívesen és nyíltan szóltak saját élményeikről, hiszen a huszonkét résztvevő közül tizennégy a sa-

ját családjában élte és éli át az iszákosság romboló hatását. A betegekkel együtt tartott csoportfoglalkozás is bizonyította, hogy már az általános iskolás korosztály is nagyon jól ismeri az italozó életmód problémáját. A legfontosabb talán az volt az egész találkozásban, hogy a gyerekek kertelés nélkül, őszintén szóltak arról, amit más társaságban inkább titkolnak vagy szégyellnek. Személyes biznyságtételekből azt is megtudhatjuk, hogy egyedül Jézusnak van hatalma kiemelni az embert a szenvedélybetegség poklából.

Az esemény kísérleti kezdeményezésnek indult, de rövideken kiderült, hogy egy nagyon fontos munkaterületet érintünk. A Szőlőtő Alapítvány továbbra is örömmel veszi, ha felkeresi egy-egy gyermek- vagy ifjúsági csoport. Az otthonban folytatott beszélgetések nagyon sok kérdésre választ adhatnak, és a fiatalok rengeteg hasznos tanácsot kaphatnak az alkoholbetegség elkerülése érdekében. Megfelelő ismeretekkel és személyes élményanyaggal gazdagodva talán könnyebben hozzák meg saját életük jó döntéseit, és nem az italban, hanem Jézus Krisztusnál keresik majd a megoldást. A hatékony megelőzés sok életet megmenthet és szebbé tehet.

■ ZÜGN TAMÁS

Órállók

Élmény kezünkbe venni az Északi Egyházkerület gyülekezeteinek a múltját bemutató szép gyűjteményt. A márciusban megjelent közel hatszáz oldalas mű több mint hetven gyülekezet történetét foglalja magában. Máté evangélistát ábrázoló okkersárga borítólapja kíváncsivá tehet bennünket.

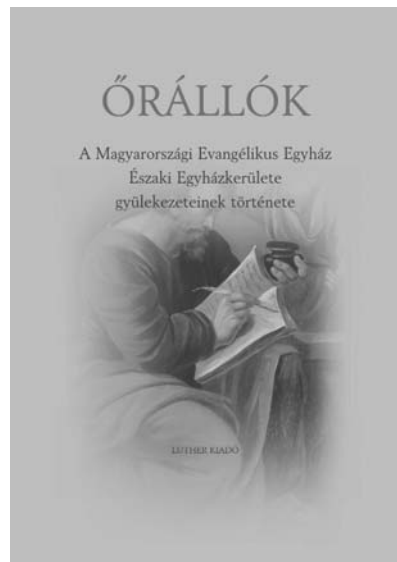
Az *Órállók* című kötetben olvashatunk nagy múltú gyülekezetek történetéről, eseményeiről éppúgy, mint szörványegyházközségek anyaggyűlékezetté válásáról (Budaörs, Pesthidegkút, Piliscsaba, Nagy-cserkesz, Nyírtelek-Nyírszőlős, Nyíregyháza-Kertváros, Budapesti Németajkú Evangélikus Egyházközség). Nem kevésbé izgalmas olvasmány, hogy milyen lehetőségek biztosították új templomok építését (Budapest-Budahegyvidék, Budaörs, Pásztó, Nyírtelek, Nyíregyháza-Emmaus, Erdőkertes, Békásmegyér, Újlengyel, Budapest-Farkasrét – hogy csak néhány példát említsünk).

A gyülekezetek múltjának feldolgozása természetes módon különbözik egymástól. Ez az egyes gyülekezetek eltérő nagyságával, keletkezési idejével, illetve azzal magyarázható, hogy különböző számú intézményt működtetnek. A szerzők sokféleségének tarka kavalkádja a biztosíték arra, hogy más-más szempontok alapján mutatják be eleink hitéletét, aktivitását, megélt és feldolgozott múltját. A szerkesztőnek, *idősebb Detre János* aszodi lelkésznek nem volt könnyű dolga, amikor néhány szempont érvényesítésével igyekezett olvasmányosabbá, tömörebbé és egységesebbé tenni az egyes munkákat.

Megrendítő tudósítások olvashatók a II. világháborút követő bombatámadások okozta károk helyreállításáról. Templomok (Budavár, Óbuda, Pilis...), gyülekezeti házak, iskolák, lelkészlakások használhatóvá tételéről kellett gondoskodni; híveink kétkézi munkája és áldozatkészsége minden elképzelhető mértéket felülmúlt. Isten házána a felújítá-

sa, az evangélium szolgálata, a jövő nemzedék lelki nevelése bizonyult számukra a legfontosabbnak.

Gyülekezeteink fájdalmas döntésként éltek meg az egyházi iskolák államosítását, szerény bevételi forrást jelentő földtulajdonuk kártalanítás nélküli közös birtokba vételét, a tanítók kántori szolgálattól való eltiltását, valamint az egyházi munkának a templom falai köz-

való beszűkülését. Nem volt zökkenőmentes a lelkesítő szolgálat személyi biztosítása sem. Csorbult a gyülekezetek szabad választási joga, és gyakran kényszermegoldásokra került sor. Sok könny, fájdalom áthelyezése, valamint a politikai szempontok érvényesítése keserítette lelkipásztorok és gyülekezeti tagok életét (Budapest-Budahegyvidék, Budapest-Kelenföld, Óbuda, Budapest-Budavár, Csepel, Miskolc, Nyíregyháza). De – hála az egyház Urának – mégis hirdette az evangélium, s ebből élt gyülekezeteink hívó népe. A megfélemlítések ellenére sokan bátor helytállása és hűsége a múlt tanúságtevő kereszténységéről beszél. Lelkeszek és felügyelők lelemé-

nyessége, bátor kockázatvállalása biztosította az evangéliumnak a következő nemzedék számára való továbbadását. E helyütt nem kívánok szólni egyházunk gyenge láncszemeiről, a múltban pász-tázva inkább a pozitív példákra utalok. Természetesen a gyülekezetek történetéből nem marad ki az „árnyjelenségek” felrajzolása sem.

Nem fejezhetem be e rövid, olvasásra serkentő és a múlt izgalmas történéseibe való betekintést szorgalmazó könyvismertetést anélkül, hogy ne említssem meg azon kiváló történelmi személyiségeknek a nevét, akik nélkül nem jöhetett volna létre gyülekezeteink többsége. Közülük kiemelkednek *Mária Dorottya*, *József nádor* felesége és a *Radvánszky* család tagjai több nemzedéken keresztül. Ebbe a sorba illik a *Prónay* és a *Podmaniczky*, valamint a *Teleki* család is. Kiemelem még a református *Ráday Gedeont*, aki evangélikusokat hívott földbirtokaira a felvidéki szlovák lakta területekről, és gondoskodott hitéletük gyakorlásának a feltételeiről.

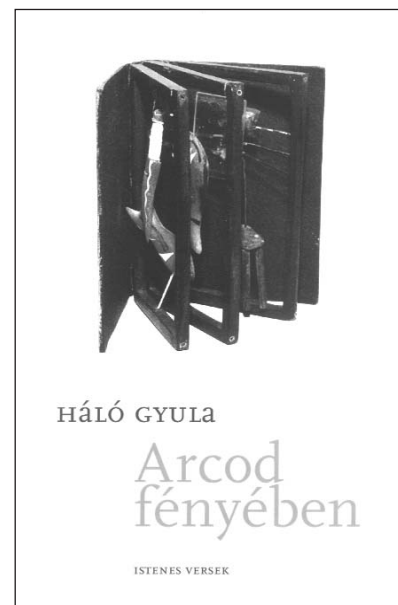
A múlt eseményeit mindenképpen két síkon kell szemlélünk. Egyfelől úgy, ahogyan a történelem feltárja ok-okozati összefüggéseit, másfelől ahogyan Isten látta velünk, amint a fájdalmasból és a nehézből is áldást, életet és üdvösséget munkál (*Arnold Toynbee*). Az Északi Egyházkerület gyülekezeteinek a történetét bemutató kötet e kettős gondolat illusztrációja. Legyen áldás és öröm a könyv olvasása!

■ SZEKIC IMRE

Órállók – A Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerülete gyülekezeteinek története. Szerkesztette: Detre János. Luther Kiadó, Budapest, 2006. Ára 3360 forint. A könyv a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is kapható.

A semmi hálójába gabalyodott ember

► *Háló Gyula* baptista lelkipásztornak, a *Békehúrnök* című hetilap főszerkesztőjének idén tavasszal jelent meg *Arcod fényében* című, istenes verseket tartalmazó kötet. *Dér András*, az ökumenikus filmszemle alkotói díjával 1999-ben kitüntetett rendező, a *Pázmány Péter Katolikus Egyetem adjunktusa* szubjektív stílusban osztotta meg gondolatait hetilapunk olvasóival.

Kézen fog, sőt átölel, beléd karol, és úgy gyalogol, sétál, repül velünk a láthatatlan világ felé. Vergilius és Odüsszeusz – a kalauz és a bolyongó egy személyben. A csoda triviális misztériuma. A bűnét vermelő ember kishitűsége, amint *bűnei pincéje fölött ül* – Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj –, de mégis terített asztalunkhoz ül.

Elveszett *bárányok* vagyunk mind, kóborlunk biztató hangra várva; hamis kolompok süketítenek.

Háló Gyula korholó, megértő szavai áthatolnak Babel burkán, a közös nyelv, a hit összetartó, közösségi élményét nyújtva. A szeretet betölti az űrt, leolvastja a kétség jeges falát, megújítja fásult érzék szerveinket. Költészete a keresztény líra nemes hagyományait ötvözi az újkori narratívákkal.

Igazi befogadókká válunk verseit olvasva. Szó-lánchídja egybekapcsol, felrészíti alvadó véráramunkat, és a természet-isten-ember szerzetmisztériumába hívja enyhíti fájdalmunkat.

Szeretem szerény méretét – elfér a zakkó belső zsebében, a szív fölött...

Akinek semmije sincs, azé Isten. A birtoklás kötete. Kézikönyv a mennyei tőzde brókereinek. A földi keresztárfolyamok megértése és égi valutára váltásának trükkjei.

Kikötte vagy végtelen.

A kötet tagolását szolgáló fejezetcí-

mek egy-egy versben elrejtve bukkannak fel újra, átrendezve erőlködő értelmünk emberi logikára építő gondolatát.

Pillantástalan tekintettel várakozni tükreid előtt.

Összementírozva e címeteket kelet-európai haikukat kapunk ajándékba.

Köztünk barangolsz – ülj karácsony ablakába.

Zokogó áhitatban rácsorog jókedved a képrekre.

A lelket felszabadító zsríregető program *airrobc* receptúrája a belső várkastély titkos konditermében csak kezdőknek és halandóknak, kik elszántan bíznak az örök lélek ifjúságában.

Lelkiismeret-ráncalanító *alternatív* költészet.

A vigasz izmos markában lazító masszázsszolgáltatás, fizetség: *fájdalomig hevídő gyönyör.*

■ DÉR ANDRÁS

Háló Gyula: Arcod fényében – Istenes versek. Budapest, 2006. A kötet megjelenését a Reménység Magjai Alapítvány támogatta. Ár megjelölés nélkül.

Egy hét Korondon

Tizenharmadik alkalommal rendezték meg a Hazanéző irodalmi és folklórtáborot Korondon. A Péterfy Sándor Evangélikus Oktatási Központból az idén négy diák utazhatott el erre a különleges alkalomra: *Miklós Ildikó*, *Nyári Barbara*, *Széles Dorottya* és e sorok írója. Kísérőjük *Jánosa Attila* evangélikus lelkész, rajz szakos tanár és *Jánosa Attiláné* ének és népművelés szakos tanárnő volt.

A tábor résztvevői közvetlen kapcsolatban lehettek a helyiakkal és művészekkel, sőt egy fazekasműhelyben ki is próbálhatták a korongozást. Megfigyelhették, hogyan nőnek *Tófalvi Pongrác* fazekasmester keze alatt bokályok, vázák, tányérok, csupok egy marék agyagból. Az alkotó ember hasonlít az alkotó Istenhez, aki a földből embert teremtett. A mester lánya mosolyogva, biztos kézzel karcolt az edényekre pipacsot, pávát, tulipánt, hátrapiantó szarvast, finoman hajló levelet. Élő, beszélő művészet ez, amelyben minden motívum jelent valamit, elmond egy legendát. Egy kis rész őseink életéből, amely összekapcsolódik a miénkkel.

Érdekes munka *Máté Károly* taplász-mesteré is. Szamácaérskor beveszi magát a hegyekbe, nagy bükkösökben jár, s keresi azt a különleges fajtájú taplógombát, amelyet képes kinyújtani. Ebből aztán sapkát, terítőt, táskát, sőt nyakkendőt készít. A kinyújtott taplónak magában is százféle haszna van. Elállítja a vérzést, füstje elűzi a szúnyogokat, ezenkívül használható a halászatban is; tüzet lehet vele gyújtani, szemüvegtörésre is jó – és még sorolhatnám a végtelenségig.

A táborozók ellátogattak Kibédre is *Bartók Bélára* emlékezve, akit egy fiatal cselédlánynak, a kibédi *Dósa Lidinek* a dala indított el gyűjtőútján. Itt találkoztak *Ráduy János* költővel, néprajzkutatóval is, aki népdalokat, balladákat, népmeséket jegyez fel.

A résztvevők maguk is gyűjthettek népdalt Korondon. Mint elmondták, jó volt beszélgetni a szép öregekkel, közel lenni hozzájuk, hallgatni nyugodt hang-

jukat. Idős emberek, asszonyok ültek egymás mellett; nevettek, néha sírtak, biztatták egymást a dalolásra. Valaki ifjúkori költeményét szavalta el, valaki régi eseményekről beszélt. Az egyik öregember pedig huncutul mosolyogva elmondott egy mesét. Végül tizenhárom, eddig valószínűleg teljesen ismeretlen népdalt sikerült magnószalagra rögzítenünk a táborozóknak.

És az a táncost... Tangóharmonika, bőgő, brácsa és hegedű zenéjére ropta idős és fiatal. *Lőrincz Lajos*, egy nyolcvan év körüli bácsi tanította a csárdást. A krónikás is tanúsíthatja, hogy hihetetlen, korát meghazudtoló energia áradt belőle, vidám volt és erős. Néha nyakon ragadta a nagybőgőt; ilyenkor még vígabban áradt a muzsika. Tőle is tanultak egy korondi népdalt a tábor résztvevői.

FOTO: JÁNOSA ATTILA

A fiatalok nemcsak a néprajz világába, de a helyi irodalmi életbe is bepillanthattak Korondon. A tábor szervezője *Ambrus Lajos* költő – egyben a *Hazanézó* című folyóirat főszerkesztője és a korondi Firtos Művelődési Egylet elnöke – volt. A bográcson főzőverseny közben a táborozók megismerhették *Majla Sándor* költőt is; vezénylete alatt tábori lap készült *Szederinda* címmel.

Különös érzés Erdélybe utazni magyarországi magyarként. Olyan, mintha egy új világot fedezne föl az ember; mintha rálelné az Ezeregyéjszaka kincsesbarlangjára. Megváltoztat. Másképp látja a világot az, aki járt a hegyek között, az ottani emberek között. Az élmény a lelkünkbe vésődik, és míg élünk, magunkon hordjuk a nyomát.

■ JÁNOSA ESZTER

Térdén ülve

Bevallom, első hallásra nem értettem *Lázár Attila* új CD-jének és kazettájának a címét: *Térdén ülve – Dalok az Életről*. De a júliusi piliscsabai missziói konferencián a zsűfőlásig megtelt templomban tartott „élő” lemezbemutató az egy személyben zeneszerző, szövegíró és előadó elemesélte dalai születésének a történetét is: „Lélekben újra kisgyermekké kellett válnom, hogy átélhessem, Isten gyermekeként »olyan jó ülni a térdeden, / Úgy érzem, hogy megáll az idő«. S kérhetem őt: »Atyám, emelj fel most a karodra! / Látod, újra beszélnek veled.»

Lázár Attila elmondta, hogy örömet sugárzó dalai valóban „Isten térdén ülve” születtek. Minden korosztályt megérint dallamos, de nem harsogó, pontos, nagy átéléssel előadott gitárjátéka, amely tökéletesen harmonizál a szöveggel. Mind a huszonnégy dal egy-egy versbe öntött, a szív mélyéből feltörő őszinte imádság, amely visszhangra talál a hallgató szívében-lelkében.

Az énekfűzetben akkordsegédlet és -jelzéseket is találunk a gitározók. A két tucat dal „egy-ügyű”, mégis mindegyik másként szól a főtémáról: „Jézus Krisztus az én Uram!” A személyes élmények alapján született dalok örök emberi érzéseket fejeznek ki, s örömteli vallomások Istenről: „Te vagy az Úr, Örökkévaló! / Nincs senki hozzád hasonló. / S ha

majd elmúlik egyszer ez a világ, / A szemem színéről színre lát.”

A nem zeneszakértő s nem is mai fiatal, de nyitott szívű „fültanú” az énekelte igére vágó tisztelt Olvasó megkülönböztetett figyelmébe ajánlja Lázár Attila

új CD-jét, kazettáját és énekfűzetét egyaránt. A felvételek az Evangélikus Rádió-misszió stúdiójában készültek. Felelős kiadó: *Szevérenyi János*.

■ GARAI

Lázár Attila: Térdén ülve – Dalok az Életről. A CD ára 1200, a kazetta ára 600, az énekfűzeté pedig 100 forint. Kapható a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.).

Árpádházi Szent Erzsébet-jubileum

Árpádházi Szent Erzsébet (1207–1231) születésének nyolcszázadik évfordulója alkalmából Thüringen tartományban tartományi kiállítást rendeznek jövőre az Eisenach melletti Wartburgban *Thüringiai Erzsébet – egy európai szent* címmel. A tárlat 2007. július 7-től november 18-ig tekinthető majd meg. Ezeröttszáz négyzetméteren mintegy ötszáz kiállítási tárgy lesz látható. A kiállításon kívül számos egyéb egyházi és világi kulturális rendezvényt terveznek a jubileum évében.

► A *Glaube und Heimat* nyomán

Az akkurátus szaxofonos

Gyermekkorom élményei közé tartozott a rézfúvószenekarok elmaradhatatlan hangszerének, a szaxofonnak a felfedezése. E hangszernek az elefánt ormányához hasonló görbülete önmagában is érdeklődésre tartott számot a tíz éves aluliak korosztályában, sajátos hangja, hangszínei pedig még inkább csodálatot

helyét. Kipróbálta, majd megigazította az ülőhelyét, bemérte a kottatartó és a szeme közti távolságot, helyére állította és megszólaltatta a mikrofont. A kotta lapjait először sorba rakta, majd akkurátusan egymás mellé rendezte az összetartozókat. Belefűjt hangszerébe, és szinkronba hozta a mikrofonnal.

Képzünk a Jakaranda magyarországi koncertkörútjának első állomásán, a szolnoki Székházban készült

keltettek a zeneszerszámok világában járatlan nemzedék képviselőiben. Arra azonban végképp nem gondoltam, hogy egy napon a szaxofon egyházi énekek kísérőjeként válik ismertté.

Ha a hangszer eredetét kutatjuk, meg tudhatjuk, hogy Adolph Sax (1814–1894) neves francia hangszerkészítő találmánya, aki Párizsban mutatta be első szaxofonját. Hector Berliozban, a későbbi neves zeneszerzőben megbízható támogatóra lelt.

Mindez azért jutott eszembe, mert a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban július végén a Finnországból érkezett Jakaranda evangélikus egyházi együttes adott hangversenyt, és a kísérő hangszerek között főszerepet kapott a szaxofon. A kórus – sokak meglepetésére – kizárólag afrikai énekeket adott elő nagy átéléssel.

Abban a kivételezett helyzetben voltam, hogy a hangverseny előtt megfigyelhettem a hangszer megszólaltatóját, miként készül fel az istentisztelet hangulatát visszaadó szolgálatra. Már negyedórával az alkalom kezdete előtt elfoglalta

Azután elkezdődött a hangverseny, ő pedig átszellemült arccal, ha kellett, tele tüdővel, ha pedig a zene úgy kívánta, halkán és diszkrétan szólaltatta meg a különös hangszert. S majd elfelejtetem: második hangszere a fuvola volt. Válogatva szólaltatta meg hol az egyiket, hol a másikat. Amikor pedig egyikre sem volt szükség, a legszebb „hangszert” szólaltatta meg: együtt énekelt a kórusal.

Mindez még nem indította volna e cikk íróját gondolatai írásba foglalására. De magas színvonalú improvizációja, egész személyiségével, testmozgásával is kifejezett zenei tevékenysége olyan légkört teremtett, amely révén érezhettük Isten közelségét. Ilyesmit persze csak egy *feliülről* kapott tehetséggel megáldott, igazi művészlélek adhat a közönségének.

Ó, ha mi, kántorok és lelkészek ilyen akkurátusan készülnénk az istentiszteleteinkre! Ó, ha mi, kántorok és lelkészek ilyen átéléssel és örömmel szolgálnánk az egyház Urát! Köszönjük a dzsesszzenész inspiráló, feledhetetlen példáját.

■ – SZEBIK I –

Krisztus megérintése

Újabb vallásos témájú szlovák opera született

A szlovák zeneszerző, Vítaszlav Kubička 2002 és 2005 között három vallásos témájú operát alkotott. Jelenleg *Krisztus megérintése* címmel negyedik „egyházi operáján” dolgozik. A mű librettójának a társszerzője e sorok írója, a teológiai konzultáns pedig Boris Mišina evangélikus lelkész.

Hangverseny- és zenekari változatban 2006 áprilisában készült el Kubička első vallásos témájú operája *Lukács evangéliuma* címmel, amelyet Marián Vach művészi vezetésével tanított be a beszercebányai Állami Operaház számára. A *Lukács evangéliumát* és *Megújulás* című művét hangverseny keretén belül adták elő szólóénekesek, vegyes kórus és instrumentális együttes közreműködésével. A harmadik operát *Martin Luther* címmel 2005 májusában színpadra alkalmazva mutatták be a fiatal Adrián Kokoš vezényletével és az *Anima Cantanda* együttes közreműködésével. Az opera szövegkönyvét Slavomíra Očenášová-Štrbová írta; a projekt menedzsere e sorok szerzője. A nagy sikerű alkotást eddig elsősorban templomokban adták elő; a tizenötödik előadásig, amely júniusban volt, tizenkétezer-ötszáz néző látta.

Vítaszlav Kubička százhetven zene-mű szerzője. Rendszeresen együttműködik a színházakkal és a televízióval. Mostanáig több mint hatszáz színpadi

jelenre írt zenét. A kassai Állami Filharmónia 2005 novemberében mutatta be *Requiem* című, egy szólóra, vegyes kórusra és szimfonikus zenekarra komponált zenei művét, amelyet Peter Feranec neves szlovák karnagy vezényelt.

A *Krisztus megérintése* című opera a Szentírásból indul ki. Krisztusról szól, aki megérintette és ma is megérinti az embert. Krisztus lelki és fizikai jelenléte meggyógyítja, megtisztítja, lelkileg felpezsdíti az embert, és megbékélteti őt Istennel. Krisztus azt a szeretetet tolmácsolja, melyet Istentől kapnak az Úr gyermekei.

Az opera úgy jeleníti meg Krisztust, a Megváltót mint barátot, a szeretetre méltó Istent pedig mint aki állandóan megérinti az ember szívét és lelkét. A mű korhű képet ad Máriaáról, Jézus tanítványairól, illetve a nép főalakjairól, akiken keresztül bemutatja az ember hitért folytatott harcát. Megelevenednek Krisztus legközelebbi követői, de az egyszerű emberek is, akik találkoznak vele.

Hisszük, hogy ez az új szlovák opera – amelynek angol nyelvű változata is lesz – lelki feltöltődést és rendkívüli művészi élményt ad a ma nézőjének. A *Krisztus megérintése* premierjét jövő év májusára tervezik.

■ EVA BACHLETOVÁ

A színpadok bolondja

George Bernard Shaw

► **Az évszázad Molière-eként emlegették. Azt állította magáról, hogy normális szeme van, és páratlan élességgel lát meg minden emberi, társadalmi ferdeséget. Ő a 19–20. század udvari bolondja, aki szerepe mögé bújva kimondhatja az igazságot. Idén lenne százötven éves George Bernard Shaw.**

Egész életét és életművét az idegenség hatotta át. Mindig mindenhol kívülálló volt, életét a partvonalon élte, de játszani sose állt be. Nem ismerte a szenvedélyt, lángolni, fájdalmasan szeretni sose volt képes. Egész munkásságát áthatja az emberiségért, az emberiségért folytatott küzdelem, ám írói lényéből hiányzik a gyűlölet és a szeretet forrósága. Tollának ironiájával csak szurkálgatja a kufárokat, de sose ragadna kötelet, hogy kiűzze őket a templomból. Teljességgel hiányzik belőle minden szenvedély, éppen ezért nem is látja meg, nem érti, ábrázolni sem tudja. Műveiben nem számol vele mint az emberi sors alakítójával.

Idegenségének gyökerei gyerekkorába nyúlnak vissza. Írországban született, de húszéves korától Angliában élt, és haláláig megmaradt kívülálló írnek. De idegen volt a katolikus írek között is protestáns, puritán szellemiségével.

Családja ugyan nemesi származású, de már Shaw születésekor szegények voltak. Szülei házassága rosszul sikerült, idegenként éltek egymás mellett. „Nekünk, gyerekeknek magunknak kellett eligazodni a családi életben, ahol nem volt sem szeretet, sem gyűlölet, sem félelem, sem tisztelet, hanem ki-ki élte a maga életét” – írta Shaw már felnőttként a családjáról. Apja erősen ivott, és ábrándjait kocsmái moralizálásokban élte ki. Anyja a sivárság elől a zenéhez, majd zeneanárához menekült, és két lányával együtt Londonba költözött, férjét és fiát Dublinban hagyva. Shaw-val nem sokat törődött az apja, inkább anyja zeneanárára pályoltatta a serdülő fiú lelkét. Szinte észrevétlenül tett szert arra a hatalmas zenei kultúrára, amely később alkalmassá tette arra, hogy kora egyik leghíresebb zenekritikusa válnon. Feltehető, hogy ebben a hideg otthonban riadt vissza az alkoholtól, a dohányzástól, az örökös anyagi gondoktól, és lett belőle konok vegetáriánus, antialkoholista és dúsgazdag korában is kuporgató ember.

Amikor anyja és testvérei Londonba távoztak, Shaw abbahagyta az iskolát, és pénzkereset után nézett. Pénzbeszedő lett, nyomortanyákra járt lakbért behajtani. Amikor ettől megundorodott, áthajózott Londonban élő anyjához. Meleg családot nála sem talált; néha napokig nem is találkoztak, gyakran fogalmuk sem volt arról, hol jár a másik. Anyja talán azt sem tudta, hogy fia munkás-

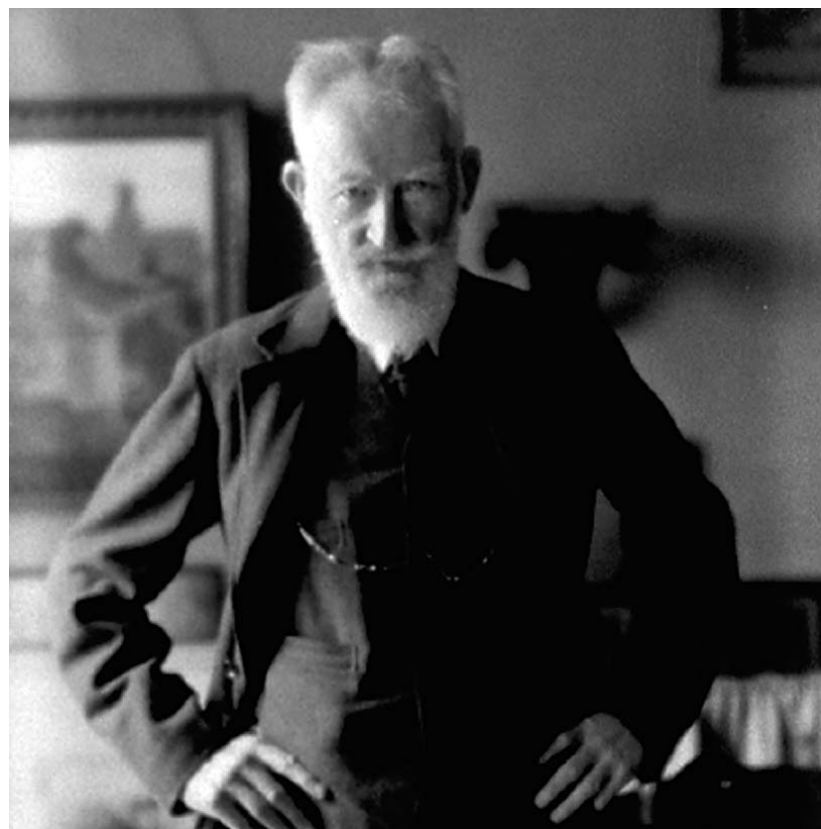
gyűlésekre jár, és ismert szónoka a londoni utcasarokoknak.

Bekapcsolódott a munkásmozgalomba, stílusát politikai cikkeiben, esszéiben csiszolta. Ekkor még arra gondolt, hogy talán sikeres regényíróvá válhat, és hat év alatt öt vaskos regényt írt. Egyetlenegyét sem jelentettek meg a kiadók. Harmincöt éves korában már közismert kritikus, kedvelt társasági ember volt, ugyanakkor meg is mosolyogták külön öltözködése, vörös szakála, illetve a köré fonódó szerelmi pletykák miatt.

Társasági ember volt, de magányos. Évekig jó, ám meglehetősen távolságtartó barátságot ápolt Charlotte Payne Townshend színésznővel. A ritkán gyengélkedő Shaw egyszer beteg lett, és Charlotte meglátogatta őt. A hölgy annyira elrémült a lakás állapotától, hogy nyomban

zsákmányolást, ám véletlenül megtudta, hogy az ő vagyona is mások kizsákmányolásából ered. Ebből a történetből született Shaw első vígjátéka, a *Szerelmi házasság*. A következő évtizedben írt színdarabok világhírűvé és gazdaggá tették. Olyan remekművek kerültek ki a tolla alól, mint a *Warrené mestersége*, a *Barbara órnagy* vagy a *Pygmalion*.

Az első világháború alatt azon kevesek közé tartozott, akik az első perctől kezdve tiltakoztak az értelmetlen vérontás ellen. Az angol közállapotok javára szól, hogy nyomtatásban megjelentethette háborúellenes röpiratát. Hazaáru-lási perbe ugyan nem fogták, de egy időre a közharag tárgya lett. Ám ahogy a háború mind több áldozatot követelt, a hazaáru-lónak kikiáltott agitátort egyre inkább bölcs öregnek kezdték látni, és a színházba járó közönség évről évre ki-

kocsiba ültette barátját, bérbe vett egy vidéki házat, és ápolni kezdte az író. Shaw nem akarta hírbe hozni azt a nőt, akit annyira kedvelt, és nagyot sóhajtván szó szerint ezt mondta: „Hát jó, akkor menjen, vegye meg a gyűrűket, és szerezze meg a házassági engedélyt!” Shaw szívesen hangoztatta, hogy soha nem volt és nem is lett szerelmes a feleségébe. Mindketten megtartották szabadságukat, csak épp nem kívántak egymás nélkül élni. Annyi bizonyos, hogy a házasság jót tett az írónak. Példás otthon ülő férj lett belőle, és életét gondtalanul az írásnak szentelhette.

Végre rátalált a hozzá illő műfajra: színjátékokat kezdett írni. Egyik barátja különös történetet mesélt neki egy fiatalemberről, aki megvetette a tőkés ki-

váncsian várta, hogy az idősödő szerző tud-e még újat mondani. Tudott.

Hetvenedik életévében úgy emelkedett önmege fölé, hogy megalkotta a 20. század vitathatatlanul legjobb történelmi drámáját, a *Szent Johannát*. Élete hátralevő húsz évében még közel húsz színdarabot írt. A második világháború után már szinte intézménynek számított, és elvárták tőle, hogy időről időre megtegye a maga csipős megjegyzéseit.

1950 novemberében, kilencvenéves korában halt meg. A kortársak meglepődve tapasztalták, hogy a halhatatlannak hitt nagy öreg is halandó. Darabjai azonban jócskán túléltek szerzőjüket, és nálunk is nagy sikerrel játszó műveit.

■ – JÁNOSI –

Rembrandtra emléke

Négyszáz évvel ezelőtt, 1606-ban született Rembrandt van Rijn a hollandiai Leydenben. A tehetséges ifjú először egyetemre iratkozott be, de nemsokára kiderült, hogy a festészet sokkal jobban érdekli. Így áttért a művészi pályára.

Hollandia legnagyobb festője lett. Fiatalkorától öregségéig rengeteget alkotott. Legnagyobb sikerei a portréfestészethez fűződnek. *Gombírh* művészettörténeti munkájában megemlíti, hogy nem maradt ránk Rembrandt-önéletrajz. Hires mondásait sem gyűjtötték össze. De számtalan önarcképe valóságos önéletrajzot jelent az utókor számára.

Művészi alapelve az volt, hogy az igazság fontosabb a szépségnél, ezért önmagát is kíméletlenül őszinteséggel festette meg. Ez az őszinteség teszi vonzóvá alkotásait.

Fiatalon jómódban élt, házasságot is gazdag nővel kötött. Sikeres, divatos mester volt; műgyűjtő. Rengeteg megrendelést kapott – főleg portrékat festett. Akkoriban divat volt, hogy a gazdag

kereskedők így akarták megörökíteni magukat. Portréiban is kitartott az őszinteség mellett, és senkit nem volt hajlandó hízolgőzen ábrázolni. Mindig a teljes személyiséget akarta bemutatni.

A festészet mellett a grafikát és a rézkarcot művelte. Mint protestáns komoly bibliaolvasó volt, aki szívesen mélyedt bele a bibliai történetekbe. Itt említjük meg az adós szolgáról készült rajzát (Mt 18). A rajz nem szorul sok magyarázatra. Ott ül az Úr a számadás napján. Sáfára a szolga tartozását lapozza fel egy nagy könyvben. A lehorasztott fejű, zsebében kotorászó szolgáról leri, hogy nem tud fizetni. Néhány vonás elegendő ahhoz, hogy a művész maradéktalanul érzékeltesse a három ember viszonyát – az Úr méltóságát, a sáfár ügybuzgóságát és a szolga büntudatát.

Rembrandt a történetek mélyére hatol, beleéli magát légkörükbe. Megpróbálja elképzelni, hogy valójában miként zajlott le egy-egy esemény, miként visel-

kedhetek az emberek az adott körülmények között.

Megemlítjük egyik festményét, amely Dávid király és Absalom (Absolon) kibékülését ábrázolja (*képünkön*). Ezt Rembrandt előtt még valószínűleg senki sem festette meg. Az Ótestamentumot olvasva megpróbálta maga elé képzelni a Szentföld királyait és patriarcháit. Vonzotta a szemét a keleti embereken látott színpompás öltözék, meg a drága anyagok, amelyek aranytól és drágakőtől csillogtak. Az amszterdami kikötőben látott keleti emberekre gondolt, és örült, hogy megfesthette a ragyogó színeket. Legtöbb festményén sötét árnyalatok uralkodnak, de ha felvillan rajtuk egy-egy ragyogó fény, az sohasem öncélú, hanem az ábrázolt jelenet drámaiságát fokozza.

Mint már említettük, a festészet és a grafika mellett a rézkarc technikáját is alkalmazta. Hatszáz festmény, négyszáz rajz és kétszázhetvenkilenc rézkarc maradt tőle.

Minél jobban elmélyült a művészetbe, és minél kevesebb megalkuvásra volt

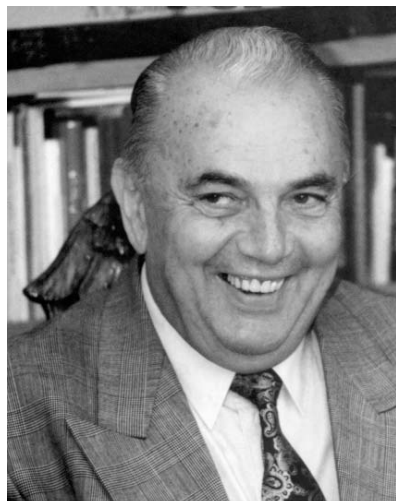
Aki a harangszó mögött van

Interjú Bózsöny Ferencsel

► **Összetéveszthetetlen az orgánuma. Bózsöny Ferenc hangja ott cseng mindenkinék a fülében. Ő az, aki minden délben ismerteti, hogy az adott héten melyik település templomának a harangja szól. Rendkívül gazdag életutat járt be. Aki a harangért szól... című könyvében sok mindent elárul életéről, találkozásairól.**

megmenteni az ottani tárgyakból. Apám eladta a kocsmát, és visszament Amerikába. Közben leengedték a vasfüggönyt, mi az öcsémmel már nem mehettünk utána.

Emigrálhattam volna '56-ban is. Heteig, hónapokig vívódtam, és maradtam.

A Pécsről induló kamasz fiú pap akart lenni. Csakhogy a negyvenes-ötvenes évek fordulóján neki a szeminárium helyett az egyházi intézmények államosítása jutott. Klerikális múltjával sokáig még segéd munkásnak sem kellett. Végül aztán mégis kapott munkát a nehéziparban: vasas munkás lett. Közben minden évben jelentkezett főiskolára, egyetemre, de általában magyarázat nélkül elutasították. A katonaságnál azt javasolta neki a parancsnoka, hogy ezzel a hanggal legyen inkább bementő.

– Húszévesen is ilyen mély hangja volt? Elképesztő lehetett, amikor fiatal srácként megszólalt...

– Bizony. Bár arra, hogy milyen a hangom, én sohasem figyeltem. Csak a harmadik rádiós meghallgatás után hallottam vissza magamat felvételtől. Arra gondolni se mertem, hogy ezzel a múlttal felvesznek engem a rádióba. Persze az is igaz, hogy akkor már csak a fele hosszúságú önéletrajzomat adtam be. Be is hívatott az osztályvezető, és megkért, hogy bizalmasan meséljem el neki, mi maradt ki az önéletrajzomból. Azt mondtam, hogy fiatal vagyok még, nincs mit írnom. Később persze megtudták, de akkor már az '56-os megtorlásokkal foglalkoztak, velem nem törődtek. Elfogadtak úgy, ahogy vagyok.

– 1956. október 23-án épp szolgálatot teljesített a rádió Bródy Sándor utcai épületében. Átélt az ostromot, később a Szabad Kossuth Rádió bemonóója volt a parlamentben. Ebből sosem volt problémája?

– November 4-én reggel még ott voltam a parlamentben. Én konferáltam be Mindszentyt és Nagy Imrét is. Aztán megérkeztek az oroszok, és hazazavartak minket. A legnagyobb lövöldözésben hazakisértem az egyik kollégámat, aki nem feledkezett meg erről. Évekkel később mondtam neki csodálkozva, hogy engem soha senki nem kérdezett azokról az októberi napokról. Akkor mesélte el, hogy rajta keresztül kádereztek le engem, és ő igazolt.

– Többször is lett volna alkalmunk arra, hogy elhagyja az országot. Miért nem tett így?

– Apai nagyapámék még az 1900-as évek elején kivándoroltak Amerikába, apám szinte ott nőtt fel. Aztán édesapám hazajött, kocsmát nyitott Pécsen. Megvan még a cégtáblánk – mutat fel a falra, ahol valóban ott lóg a feljuttott cégér „Korcsma a Pacsirtához” felirattal. – Ennyit sikerült

Mérhetetlenül nagyot csalódtam a Nyugatban, főleg az Egyesült Államokban. Cserbenhagytak minket, és az amerikai elnök a kezét mosta, mint Pilátus. „Te szegény magyar nép” – mondta Eisenhower. Az összes részvéte a miénk volt, de még azt a gyorssegélyt se kaptuk meg, amit megígérték. Az oroszok nem mertek volna beavatkozni, ha a Nyugat megfenyegeti őket. De nekik a szuezi válság fontosabb volt, mint mi. Azóta négyszer voltam Amerikában, és mindig megerősödtem abban, hogy jól tettem, hogy nem mentem ki. Csak itt tudok élni, akár jó, akár rossz a helyzet.

– Többször is találkozott Mindszenty József bíborossal. Milyennek látta őt?

– Makulátlan életű pap volt, de voltak olyan emberi tulajdonságai, amelyek miatt sokan nem szerették. Rendkívül szigorú ember volt, és mindenkit saját magához mért. Ő bémált engem, és több beszédét is meghallgattam. Előttém van, ahogy áldást oszt. Olyan volt, mintha fenyegetné a jelenlévőket. Szigorú, villámzó tekintetű még a papok is félték. Nem volt hajlékony ember.

– Találkozott Edelsheim Ilonával is, Horthy István özvegyével. Sőt ön vezette Horthy Miklós újratemetési szertartását Kenderesen.

– Többször is találkoztam Ilona asszonnyal. Rendkívül kedves, bájos hölgy. Már nyolcvannégy éves, de évente eljön Magyarországra. A kenderesi kúria a családjuk tulajdonában van, de Ilona asszony hagyja, hogy zavartalanul működjön a mellé épített leányszálló, neki pedig egy kétszobás lakosztálya van az épületben. A család Portugáliában él, de az unokák már szerteszóródtak a világbán. Magyarul nemigen beszélnek.

– Úgy tudom, hogy többféle nyelvi bizottságnak is tagja, éveket együtt dolgozott Lőrincze Lajossal. Miért fontos Önnek a nyelvművelés?

– Ez olyan kérdés, hogy miért veszek levegőt. Ez az anyanyelvem, ezen tudom magamat a legjobban kifejezni. Az a kulturálatlanság, nyelvi romlás, amelyet tapasztalok, fontossá teszi a nyelvművelést. Néha azt gondolom, hogy fiataljaink egy része háromszáz szavas szókinccsel beszél. De milyennel! Ezt nem lehet tudomásul venni. Bár az is igaz, hogy a nyelv előbb-utóbb kiveti magából azt, ami helytelen.

– Évekig dolgozott bemonóként a rádióban. Követelt el nagy bakikat?

– Nem, elég biztonságosan olvasok. Több mint negyvenévesen olvastam be híreket. Ha elém tesznek egy szöveget, azt kapásból el merem olvasni mikrofonba is. Néhány sorral előre látok, és ha hiba van a szövegben, azt megérzem. Annak ellenére, hogy nyugdíjas vagyok, néha még mindig dolgozom. Például a *Mesélő krónikában* vagy a *Déli harangszónál*. Fantasztikus, hogy engem találtak meg ez utóbbi feladattal. Gyerekkorom óta vonzódok a harangokhoz, és hat éve minden délben én mondom be, hogy honnan szól a harang.

– Felmerült az is, hogy a rendszerváltás után megvalósítja nagy álmát, és pap lesz...

– Nem lettem, bár még mindig nosztalgia van bennem a papi hivatás után. Többször álmotadtam azt, hogy misézek. De jelen helyzetemben többet tudok használni az egyháznak, mint papként. Például retorikát tanítok a katolikus Központi Szemináriumban. Ez is érdekes, hogy abban az intézményben vagyok tanár, ahol annak idején tanulni szerettem volna. Szép eredményeket értem el az ottani diákokkal: öt-hat Kazinczy-díjas növendékem van.

– Sosem nősült meg, és nagyon szemérmesen hallgat könyvében a nőkel való kapcsolatáról is. Nem magányos család nélkül?

– Van énnekem család! Körülvesznek a tanítványok. Köztük olyanok, akiknél a saját gyerekeim sem lennének különben. Tizenhat keresztgyerekem van, rengeteg barátom, szomszédom, sőt van egy fogadott fiam is. Sosem vagyok egyedül.

– Gyakran vezényelt le temetési szertartásokat. „Jó barátságban” van a halállal?

– Megterhelő ezeknek a temetéseknél a levelezéssel, de valakinek meg kell csinálnia. Én megszoktam a nyilvánosságot, és ha pap lennék, akkor is kellene temetnem. Nem félek a haláltól. Tudom, hogy eljön, de nem is várom. Hiszek az öröklétben, és tudom, hogy egy másik életbe lépek át. Bizom abban, akiben egész életemben hittem.

■ JÁNOSI VALI

Dr. Bózsöny Ferenc: *Aki a harangért szól... Schöck Bt., Szekszárd, 2006. A könyv és a CD megrendelhető közvetlenül a kiadótól: Schöck Bt. honlap: www.schockdtp.hu. Fogyasztói ár: 3990 Ft + postaköltség.*

Ígéret a völgyben

Az idén tizenöt éves Promise zenekar augusztus 4-én a Művészetek Völgyében működő, a református egyház által szervezett Miatyánk Imakertben adott koncertet. Az öcsi református templomban felcsendülő énekeket sok érdeklődő hallgatta vagy énekelte végig. Az együttes tagjai jubileumi és egyben búcsúkoncertre készülnek, amelyre előreláthatólag novemberben kerül majd sor. (A fotó egy korábbi koncerten készült.)

Az vagy NEKEM, mint testnek a kenyér

Avagy: „Ki nyer ma?” – Játék és muzsika a kiskertben

► **Nem minden gyülekezet engedheti meg magának, hogy akkora kiskertet „tartson” a templom háta mögött, ahol egy egész fesztivál elfér – tokkal-vonóval. A Nógrád megyei Szügyben ez azonban a világ legtermészetesebb dolga, noha ők is csak tavaly ébredtek rá, kicsoda adottságokkal rendelkeznek...**

A térség egyik fő eseményeként befutott nógrádi evangélikus kertmissziós fesztivál (NEKEM) 2005 nyarán kezdte fölfelé ívelő pályafutását, s azóta is egyre fényesebb üstökösökként ragyog a szügyi égbolton. A Blatniczy János Dániel által útnak indított kezdeményezés kezdettől fogva lelkes támogatók hadát mozgósította, felbolygatva a kis közösség mindennapjait. Idén július 8-ra várták a színpadot szerető fiatal keresztény könnyűzenészeket, hogy egész szombaton szóljon a hangfalakból a szabadtéri prédikáció.

Nem lehet elég korán rákészülni egy ilyen jellegű, komoly hangtechnikát felvontatott zenei eseményre: a leállíthatatlan lelkes helyiek – némi külső segítséget a hátuk mögött tudva – már korra hajnalban folytatták az előző este elkezdett színpadszerelést. A lassan, de biztosan felhúzott sátrat a helyi színekben induló Szövétnék együttes „hangolta be”; produkciójukat Győri János Sámuel lelkész nyitóáthitára követte. A falunap központi gondolata az Istentől kapott személyes meghívás köré szerveződött, mely nekem szól – ez esetben több száz wattos erősséggel.

A kulisszák mögött szerényen meghúzódó háttér munkások észrevétlenül varázsolták a hívőbsbe a szeretetvendégségek elengedhetetlen tartozékait: a frappánsan „evangélikus virslinek” keresztelt főfogásból és a házi specialitásokból álló menü. Így újult erővel rugaszkodhattunk neki a programoknak az amúgy elég szellős, de fegyelmezett időbeosztású délutánon. Apropó szellő: ezen a téren is „kénytelenek” voltunk az időjárás atyjára bízni magunkat, hiszen szabadtéri rendezvény lévén nem sok választásunk lett volna, ha úgy dönt, hogy mégiscsak mosson el minket az eső. Úgy néz ki, ő is gyönyörködött a könnyűzenélésben, melyet a Pál apostol életét mintegy negyvenperces rockoratóriumában feldolgozó *Ikon Művek* nevű zenekar folytatott.

Meg kell említenem egy alapvetően szokványos, ám ilyen környezetben mégis kuriózumnak számító jelenséget: a magát tekintélyes létszámban képviseltető „néniidegációt”, amelynek a tagjai példáulan érdeklődéssel és türelemmel hallgatták végig a számukra bizo-

nyára vadidegen, „hangos, mikrofonba ordibáló” előadásokat. (Megerősített források szerint kimondottan tetszettek nekik a „jópofa gitárosok”. Ha csak ennyiben merült ki a nap missziói jellege, már megérte...)

A falu életében mintegy zenei oázisnak szánt esemény délutáni részében a Luther Márton Szakkollégium zenekara, a *LutheRoses*, majd a *Jesus Buff* elnevezésű háromfős punkegyüttes (amelynek a tagjai összesen alig ötvenévesek) dobta fel a hangulatot sajátos dicsőítő zenéjével. A *Large Room* nevű formációt végignézve fellelegezhetett a fiatal korosztály, hogy „mégis mozog a föld”: a *Promise* után is vannak színvonalas lelkész-zenészek, bár egészen más – rapbe hajló, „ugrálóspattogós” – stílusban. Ez estebe nyúló zároáthitát gazdájaként *Füke Szabolcsnak* le sem kellett tennie a színpadról.

Vitathatatlan, hogy a legnagyobb számú nézőközönséget ismét a helyi alakulat könnyelhette el, akiket szemmel láthatóan a tenyerén hordoz a szügyi közösség – és el kell ismerni, hogy méltán. Most még M.Is.K.A.-nak („Mi Isten követői vagyunk”) hívatják magukat, de ha továbbra is ilyen kreatív művelik, amit eddig, egy napon talán majd a Mihály nevet is kiérdemlik...

Az alkalom jó pár kellemes meglepetést tartogatott; ezek közé tartozott a zárókoncertet adó, oroszlanbörbe bújt bárányok együttese, a *God Given Joy* is. A békésceabai fiúk vagány fellépése mögött rendkívül őszinte hangú, nyíltan bizonyoságot tevő hang húzódtott meg, s a „ki sem néztem volna belőlük” élménye hatotta át a hallgatóságot.

Mára már nem fagy meg annyira a levegő konzervatívabb körökben sem, ha belopódzik valahová a „keresztény könnyűzene”, bár a békesség kedvéért érdemes „az ilyet” a templom falain kívülre pakolni. Ez történt július 8-án Szügyön, a helyi evangélikus gyülekezet teljes erőbedobással végzett szervezésében. Nem sok ilyen jellegű alkalommal büszkélkedhet kicsiny egyházunk, pedig nem csak a szügyi templomhoz tartozik kiskert...

És hogy „ki nyer ma”? Aznap nem avattunk megasztárokat, senki sem bombázta az együtteseket szerződésajánlattal, és nem mozgattunk meg tízezres, de még több százas tömeget sem. Egyszerűen annyi történt, hogy egy maroknyi gyülekezet – Atyja áldását kérve – meg akarta mutatni, hogy az a falu közepén tornyosuló ódon épület, a templom nem egy halott felekezet ravatala, hanem az ünnepet és vigasságot, életet és vidámságot szerető Istennek a háza. A kert pedig az ő „nyári lakja”, ahova jó időben kijár pihenni, zenét hallgatni, fesztiválozni...

■ HÁDÉ

kezünk

hajlandó, annál inkább halványult népszerűsége. De személyes és anyagi kudarcai ellenére művészi hírneve mindvégig fényesen tündökölt.

Igazat kell adnunk Gombrichnak, hogy „egyedül hírnévből nem lehet megélni: ez volt – ez lesz mindig is – az igazi tragédia”. Így történt azután, hogy felesége halála után adósságokba keveredett. Házát eladták, hitelezői árverésre bocsátották a gyűjteményét. Fia mentette meg a teljes romlástól: szerződést szerzett a számára, így egy műkereskedő cég alkalmazottja lett. Ez időben festette utolsó nagy remekét. Mire meghalt (1669), nem maradt utána más, mint néhány ruhadarab és a festőalkalmatosságai.

■ GÁNC S ALADÁR

A „Rembrandt 400 – Rézkarcok és rajzok” című kiállítás a budapesti Szépművészeti Múzeumban (1146 Budapest, Dózsa György út 41.) szeptember 24-ig látogatható hétfő kivételével mindennap 10 és 18 óra között.

A tanyafelszámolástól a Sokol rádióig

Látogatás Hódmezővásárhely új múzeumában

▶ **Leninnek állítottak – pontosabban ültettek – szobrot Hódmezővásárhelyen. Nem tévedés; a város új múzeumának homlokzatán valóban Vlagyimir Iljics ül lábát látogatva. A július elején megnyílt, Emlékpont névre keresztelt kiállítóhely az 1945 utáni kommunista diktatúrát mutatja be a legmodernebb technikai eszközöket felhasználva.**

2004-ben, a helyi zsinagóga felújításával egy időben hozta létre a hódmezővásárhelyi önkormányzat a holokausztmúzeumot. Hamarosan megszületett a döntés egy új, a második világháborút követő időszak feldolgozására hivatott intézmény létrehozásáról. Az új múzeum hétszázmillió forintjába került az alföldi városnak; az összeget teljes egészében az önkormányzat bocsátotta rendelkezésre.

A budapesti Andrassy úti Terror Háza Múzeum átépítését megálmodó F. Kovács Attila Kossuth-díjas építész fejében és íróasztalán születtek meg a tervek a belvárosi épületegyüttes átalakítására. Az anyaggyűjtésre és -rendszerezésre a Terror Háza Múzeum történészei kaptak megbízást. Így készült el a vásárhelyi Andrassy úton a vidéken egyedülálló kiállítóterem, mely oktatótermetek is magában foglal.

A múzeum munkatársai másfél éven keresztül rögzítették a vásárhelyi embe-

szalagfüggönyön keresztül léphetünk tovább az időben. A vallásos emberek üldözésének emléket állító teremben kereszt alakban egymásra szerelt monitorokon lelkészek visszaemlékezéseit láthatjuk. Szót kap Takács János nyugalmazott evangélikus lelképásztor is. Egy asszony arról beszél, hogy milyen vallatásnak vetették alá a pártirodában keresztény meggyőződése miatt minden hónapban. A falon Kádár János mondata áll 1958-ból: „Meg kell érteni, hogy mi a klerikalizmus ellen tűzzel, vassal, golyószóróval és börtönnel is harcolni fogunk, mert nálunk nem klerikális, tehát papi uralom van, hanem munkásparaszt uralom.”

Az emeleten már nem a borzalomké, sokkal inkább az édes nosztalgiaé a főszerep. Az egykori vásárhelyi kötöttárugyár körkötőgépe mögötti kivétítőre pillantva május elseji felvonulásba csöppen a látogató. A következő terem a szocreál képzőművészetből nyújt íze-

csönt jegyző családok otthonába nyernünk bepillantást. A galéria közepén Kamotsay István szoborremetéből megemelt alkotása, a szovjet katona közel három emelet magas emlékműve áll. Az időutazás végén ízelítőt kap a látogató az egykori presszók hangulatából; a polcon természetesen ott van az alumínium hamutál, a Bambi és a Sokol rádió is.

„Hogy mi történt valójában, csak a jó Isten tudja” – olvassuk az egyik terem falán. Hódmezővásárhely új múzeuma

rek visszaemlékezéseit, gyűjtötték a felajánlott fotókat és használati tárgyakat. Az egykor óriási tanyasi lakossággal rendelkező város történetének megismerését a tanyafelszámolásokról kezd a látogató. „Egyik gazda fölakasztotta magát, másik a kútba ugrott, harmadik a Tiszának ment. Így tették tönkre azt a réteget, aki munkájával, szorgalmával és vagyonával eltartotta saját családját, adományából iskolák, templomok épültek. Kutakat fúrtak, és valamennyi társadalmi réteg közül legjobban őrizték magyarságukat, ősi kultúrájukat és hitüket” – olvassuk a visszaemlékezést.

A Rákosi Máttyás portréjával díszített

abban segít, hogy mi is megismerjük legalább egy vékony szeletet a közelmúlt történetéből. Jegyet váltva az állandó kiállításra szembenézhetünk a múlttal, és szó szerint szembenézhetünk a szovjet katona szobrával is. Az előbbi elgondolkodtató, az utóbbi igen szórakoztató.

■ LÁSZLÓ JENŐ CSABA

Emlékpont Múzeum és Oktatási Központ – 6800 Hódmezővásárhely, Andrassy út 34. Honlap: www.emlekpont.hu. Nyitva tartás: keddtől péntekig 10-től 18 óráig, szombat–vasárnap 10-től 19 óráig.

Segesvári körséta

▶ **Segesvár közel van! A megfáradt utazónak csak egy rövid sétát kell tennie a kontinens legrégebb földalatti vasútvójától a székesfőváros Városligetébe. Itt áll ugyanis az ódon segesvári Óratorony mása, az Apostolok tornya, illetve a Csonkatorony, az erdélyi város Önművesek tornyának a kópiája. Ne féljünk leírni: a Trianon utáni magyarság köszönettel tartozik a neves műépítésznek, Alpár Ignácnak, hogy profetikus módon megalkotta a történelmi Magyarország legszebb építészeti emlékeinek múzeumát, a Liget árnyas fái közé ékelt Vajdahunyad várát. Ezen épületegyüttes központi elemei tehát Erdély talán legszebb városából, Segesvárról származnak. Abból a városból, melynek Vártemplomában pontosan ötszáz esztendeje erősítették meg a Tündérkert három államalkotó nemzetének, a magyar, a székely és a szász népcsoportnak a több évszázados szövetségét. Abból a városból, amelynek határában a lánglelkű költő, Petőfi Sándor életét adta a magyar hazáért, és amely település évszázadokon át az evangélikus hit egyik magyarországi fellegvára volt.**

A jelenleg keleti szomszédunk Maros megyéjéhez tartozó Segesvár (németül Schässburg, románul Sighisoara) és környéke a bronzkor óta lakott terület. A honfoglalást követően a székelyek fennhatósága alá került. Várát az 1146-ban II. Géza királyunk által a később Királyföldnek nevezett területen letelepített Rajna- és Mosel-vidéki németek és vallonok alapították 1191-ben. A település első írásos említése („Castrum Sex”) 1280-ból származik. 1337-től a német autonóm terület, a Szász Univerzitás egyik székének a központja, majd 1367-ben szabad királyi város lett. Segesvár 14. századi gazdasági és kulturális felvirágzását a céhekbe tömörült kézművesek alapozták meg. Az ő hozzájárulásuknak volt köszönhető a város kiépülése is Károly Róbert uralkodásától kezdődően.

1506-ban itt erősítették meg az erdélyi rendek a három nemzet – a magyar, a székely és a szász nép – unióját. Erdélynek a politikai életben betöltött fontos szerepét jelzi, hogy itt választották fejedelemnek I. Rákóczi Györgyöt és Kemény Jánost. 1849-ben a város melletti csataterén halt hősi halált a költőóriás Petőfi Sándor. Segesvár a századok önkormányzatiságának 1867-ben történt megszüntetésétől kezdve a trianoni tragédiáig az ott futó Nagy-Küküllőről elnevezett vármegye székhelye volt; 1920-tól Románia része.

Legfőbb nevezetessége és szimbóluma az óváros kapuját jelentő, 14. században épült ódon Óratorony, mely 1556-ig a városi tanács székhelyeként működött. Itt volt továbbá a város kincstára, levéltára és lőszerraktára. Ma is látható formáját az 1500-as években nyerte el, órája és órajátéka a 17. században készült; tetőzetét 1894-ben fedték be színes majolikacsempékkel. A helyi mesteremberek céhei által épített tizen-négy toronyból és öt tüzérségi bástyából napjainkban már csak kilenc áll: az Óratorony mellett a Tímárok, az Önművesek, a Kötélverők, a Mészárosok, a Szűcsök, a Szabók, a Csizmadiaák és a Kovácsok tornya.

A Szűz Mária-kolostortemplomot a domonkosok emelték 1482 és 1515 között egy korábbi, 1298-ban épült dominikánus templom helyén. 1566-ban került evangélikus kézbe, mai formáját 1677–78-ban, átépítéskor kapta. Fő látványos bronz keresztelőmedence, a temp-

lom keletiszőnyeg-gyűjteménye és páratlan hangzású orgonája.

Az erdélyi gótikus építészeti remeke, a lutheránus Vártemplom (a „hegyi templom”) egy 1350-ben emelt román kori kápolna alapjaira épült; 1429 és 1488 kö-

tették, de a városba érkező turisták látják a várszomszagos havasalföldi fejedelem apjának állítólagos ott-tartózkodását jelző emléktáblát az Óratorony előtti tér egyik központi épületén, valamint az olcsó rémregényekkel – és tegyük hozzá, kiváló román országpropagandával – egyetlen világszerte is ismert „erdélyi” figurává avatott Vlad Tepes egész alakos szobrát.

A több száz éven át etnikailag és kulturálisan egységes Segesvár nemzetiségi átrendeződése a trianoni tragédiát követően kezdődött meg. A német dominanciájú város a második világháború időszakában már román többségű volt; a Ceausescu-időszakban a tízszeresére növekvő új államalkotó népesség mellett a szász elem minimálisra csökkent.

A napjainkban – az utolsó, 2002-es romániai népszámlálás adatai szerint – harminckétezer fős települést hetvenhat százalékában románok lakják. A németek aránya alig két százalék, ellenben a

zött jelentős átalakítást végeztek rajta. Újabb kori felújításai 1838-ban, majd 1997-től német alapítványi segítséggel zajlottak. A városfalon kívül is található egy evangélikus templom, a Leprások temploma. A 15. századi, késő gótikus stílusú templom külső falán ma is látható szöszékről prédikáltak a leprás betegeknek.

Az egykori megyeháza neoreneszánsz épületét 1886 és 1888 között emelték – az itt található parkban áll Petőfi mellszobra. Segesvár egyben a román nemzeti mítoszok egyik fontos forrása. Az ide tervezett Drakula-park ötletét nemzetközi tiltakozásra ugyan elve-

magyar közösség viszonylag nagy számmal, közel hatezer fős.

Felekezeti szempontból is hasonló folyamatok játszódtak le. Míg az erdélyi reformáció időszakában, a 16. században a teljes népesség lutheránus hitre tért, és a 19. század közepén is hatvan, az első világháború előtti utolsó népszámláláskor pedig még mindig negyvenöt százaléknyi volt a német és magyar evangélikusok összesített aránya, addig napjainkra 2,3 százalékra, alig 571 főre csappant a segesvári zsinat-presbiteri evangélikus-lutheránus és ágostai evangélikus hívek száma.

■ REZSABEK NÁNDOR

Istentelenül

Rég nem látott barátommal találkoztam. A beszélgetés a szokott közfélékkel kezdődött, a kötelező tájékoztatók után azonban érdekes fordulatot vett. Beszélgetőtársam elmesélte, hogy felhagyott a nagyvárosi életmóddal, felszámolt mindent, ami idekötötte, és messzire költözött Budapesttől. Új lakhelyén néhányan összefogtak, és közös gazdaságot alapítottak, tulajdonképpen egy faluközösséget.

Csak természetes – divatosan szólva bio – módszerekkel termelnek, gyakorlatilag önellátók. Ami kevés fölöslegük van, azt értékesítik, s az így befolyt összegből a falutanács döntése alapján szerzik be a nélkülözhetetlen ipari termékeket. Közösen tartják fenn saját iskolájukat, és bár nem okvetlenül pedagógus képzettségű, de mindenképpen nagy tudású, jó szándékú, tanítói vénával megáldott társukra bízzák a csemeték képzését. Akik – talán nem meglepő – messze az átlagot meghaladó ismeretekkel rendelkeznek környezetükről. Ha nagyon le akarják egyszerűsíteni, talán azt is mondhatnánk, kiválóak biológiából, földrajzból, környezet- és természetismeretből.

A közösség nem tartja magát kommunának, hiszen nem élnek teljes vagyonszövetségben, de az „egymás segítése” fogalom azért mégis egészen más tartalommal bír. Természetesen együtt építkeznek, közösen végzik a mezőgazdasági kampánymunkákat, a közösségi épületek és létesítmények fenntartását. Ezenkívül a tagoknak különböző feladataik vannak, például télen az iskola tüzelővel való ellátása vagy a közterületek tisztán tartása. Leginkább az „élő falu” kifejezést kedvelik, amely egyaránt utal aktív közösségükre és a természettel való közelség, harmónia megélésére.

A szinte rousseau-i kép persze nem felhőtlenül derűs: vannak gondjaik, problémáik. Nincs múltjuk, nincsenek gyökereik, s ami a legjobban hiányzik: nincsenek hagyományaik. Nemcsak a gazdálkodás csínját-bínját nem tanulták meg nagyszüleiktől, de a zárt közösségi lét ezernyi konfliktusának a kezelését sem ismerik, amiért időnként keserves árat kell fizetniük. Azonfelül, hogy mindegyiküknek kell rájönniük – néha fájdalmas tapasztalatok árán –, gyakran súlyos problémát okoz eldönteni még azt is, hogy mi a jó és mi a rossz.

Felnőtt emberek naponta szembesülnek olyan kérdésekkel, amelyekre nincsenek felkészülve, s mégis választ kell adniuk rájuk. Ha betakarításkor gépeket használnak, jóval gyorsabban kerül biztonságba a termés, de kibújnak a maguk szabta szabályok alól. Ha gyermekeiket beoltatják védőoltással, akkor – hitük

szerint – komoly veszélynek teszik ki őket azáltal, hogy mérget juttatnak a szervezetükbe, viszont ha nem teszik meg, vállalniuk kell a gyámhatóság és a közegészségügyi hatóság rosszallását. Ha megtanítják gyerekeiknek a számítógép kezelést, a rosszat hinthetik el a tiszta gyermeki lélekben – vallják –, viszont ha nem, komoly hátrányt okozhatnak a reményeik szerint majdan tanulni vágyó ifjaknak. Még hosszasan sorolhatnánk a közösséget érintő megpróbáltatásokat, a felmerülő kérdéseket, problémákat özönlet. „Mi a megoldás?” – tette fel immár sokadszor a kérdést barátom, most éppen tőlem várva a helyes választ.

FOTO: DARVAS ANIKÓ – RÉPÜNK ILLUSZTRÁCIÓ

Kéznevelő javaslatom – hogy ha valahonnan, akkor a Bibliából igazán hiteles feleleteket kaphatnak erkölcsi, lelkiismereti kérdéseikre – nem lepődött meg. Sőt nem is utasította el a lehetőséget. Viszont elmesélte, hogy bár a közösségben vannak néhányan, akik tagjai voltak valamelyik egyháznak, mikor oda kerültek – és ma is bevett szokás körükben például az étkezés előtti asztali áldás –, de valójában nem egy keresztény közösségről van szó. Pedig próbálkoztak már az áldással, csak hogy a Biblia – bármennyire tisztelik is – megértéséhez is-

meretek kellenek, amelyekkel ők nem rendelkeznek. Így semmit nem tudtak kezdeni a tizenkét törzs területfoglalásának leírásával, de nem érintette meg őket a csodálatos halszapóritás története sem.

Egyszer volt már valaki, aki vállalkozott arra, hogy legalább időnként eljárjon hozzájuk, és meséljen nekik az élő Istenről, de számukra nem volt hiteles, hiszen nem ismerte, nem értette az ő életüket, így nem tudta megtalálni velük a közös hangot. Saját kezdeményezéseik is rendre kudarcot vallottak, s a nagy kihívás ellenére sem akartak valamiféle új kommuna, szekta megalapításába fogni. Tanult emberek lévén tudják, érzik, hogy nem ez a helyes út.

Ténylegesen nem is az a problémájuk, hogy nem tartoznak valamely bejegyzett vallási közösséghez. A zsigereikben érzik, hogy kell még lennie a földön, a vízen és a magon kívül „valakinek”, aki gondoskodik róluk, aki vigyázz rájuk. Aki lehetővé teszi, hogy az iszonyúan sok és kemény munkával megművelt növény ételként az asztalukra kerülhessen. Barátom saját szertartása például, hogy vetés előtt letérdel a földje szélén, és hangosan imádkozik. Így próbálja megtalálni, megszólítani Istenét.

Hinnének ők, csak sok más – az előző rendszerben született felnőthöz hasonlóan – nem tudják, hogyan kell hinni. Hogyan kell hívóvé, keresztényvé válni? Hogyan kell megszólítani az Urat, s mi van akkor, ha válaszol?

Ők is ugyanazt az Urat keresik, ők is ugyanazzal a problémával találják szembe magukat, mint bármelyikünk. Csak ők naponta, talán óránként szembesülnek a Teremtő nagyságával és mindenhatóságával, de nem lelki a hozzá vezető kicsiny ösvényt, amelyre nekünk rámutat lelkész, gyülekezet, liturgia, imádság és Szentírás. Érzik a Megváltó jelenlétét, de nem tudják, hogyan szólítsák meg, hogyan forduljanak oda hozzá. Náluk nem működik a kommunikáció – még annyira sem, mint az úgynevezett „gyakorló keresztényeknek”.

Ők élő hitet, megtalált Istent szeretnének, nem pedig istentelenül élni! Ők, az élő falu lakói, akik talán sokkal jobban érzik az élet, a napi munka roppant felelősségét, a választás súlyát, hiszen lényegesen több verejtéssel tudják előteremteni mindazt, amire szükségük van. Amiért viszont igazi, kimondhatatlanul nagy, de kimondatlanul hálát éreznek. Nem úgy, mint mi, elpuhult városiakok, akiknek sokszor már eszünkbe sem jut hálát adni azért a kényelemért, amelyben élhetünk.

■ GYARMATI GÁBOR

Végre igazi nő leszek...

A meleg pulóverek és a vastag télikabátok elrejtik nemkívánatos idomainkat. Ám a tél után jön a tavasz, majd a hosszú, forró nyár és a fürdőruhaszezon. Ilyentájt közszemlére kerül az ember fiának-lányának a teste – akár akarja, akár nem. Van, aki el tudja fogadni magát olyannak, amilyen. Van, aki diétával és sporttal küzd a felesleges kilók ellen, így próbálva előnyösebb külsőre szert tenni. És akad olyan is, aki az egyszerűbb, ám annál költségesebb megoldást választja: plasztikai műtéttel válik vonzóbbá.

A sebészek a betegség vagy baleset következtében keletkezett elváltozásokat alapos szakmai felkészültséget igénylő korrekciós műtétekkel igyekeznek kevésbé feltűnővé tenni, illetve ha lehetséges, teljesen eltüntetni. A szépséget szolgáló műtétek azonban egészen más kategóriába tartoznak; van, akinek valóban szüksége van rá, de van olyan is, akinek tulajdonképpen nincsen, mert „elvé” szép, és az operációval csupán még szebb szeretne lenni.

Tudván, hogy az ok és az indok mindenkinél más és más, az egyik bulvárlap felhívása furcsa érzéseket kelt bennem. „Nem szereti a testét? Átoperáltatná, de nincs rá pénz?” A folytatás: az említett sajtótermék természetesen segít, hogy az önmagával elégedetlen úr vagy hölgy szép és boldog legyen.

Tagadhatatlan, hogy az előnyös külső

sokat jelent az önbecsülés és a pozitív énkép kialakulása szempontjából. Anélkül, hogy a mozgás, az egészséges életmód vagy az öltözködés elhanyagolására buzdítanánk bárkit is, nézzük a Szentírás néhány, a női test szépségére vonatkozatható passzusát! „Mindent test csak fű, és minden szépsége, mint a mezei virágé.” (Ézs 40,6c) „Csalóka a baj, mulandó a szépség, de az Urat félő asszony dicsőretre méltó.” (Péld 31,30)

A külső tehát nem minden. A belsőre, vagyis a belső értékekre is nagy hangsúlyt kell (kellene) fektetnünk. Vannak olyan jó tulajdonságok, ha tetszik, erények, melyek egyeseknek születésüktől fogva vagy neveltetésük következtében eleve adóttak: jószág, kedvesség, figyelmesség – és így tovább.

A hit kérdése természetesen nem ilyen egyszerű. Bár Isten születésünktől fogva szeret a gyermekeként fogad el minket, nekünk magunknak szükségünk van ennek felismerésére, a megtérésre, majd a belső, hitbeli gazdagodáshoz és fejlődéshez a naponkénti bibliaolvasásra és rendszeres imaéletre. Teljesítményorientált világunkban – a mindennapok rohanásában – azonban éppen a befelé és felfelé figyelés marad el. Ezért ezúton szeretném meghirdetni önmagam és minden érintett hölgy számára a *Legyünk „belül is” szépek!* mozgalmat, hogy ezáltal lehessünk „igazi”, azaz kívül-belül szép nők.

■ GAZSU

FOTO: DARVAS ANIKÓ

Kedves Gyerekek!

► Józsefről szóló sorozatunk utolsó előtti részéhez érkeztünk. Az egyes részek után található feladatok helyes megfejtéseit még most is beküldhetitek. **Jutalmul összegyűjthetitek a szereplők papírfiguráit, melyekhez egy-egy rádás ruha is jár. Postacímünk: Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24. A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.**

8.

Amikor a kilenc testvér hazaért, elmesélték az édesapjuknak mindazt, ami velük történt. Apjuk sírva fakadt:

– Elveszitek tőlem a gyermekeimet! József nincs meg, Simeon idegen földön, börtönben van, és még Benjámin is elviszitek? Ha bármi baj éri őt, tudjátok meg: belehalok a bánatba!

Amikor kiürítették a zsákokat, mind-egyikben megtalálták a pénzes zacskókat. Jákóbbal együtt nagyon megijedtek.

Telt-múlt az idő, és elfogyott a vásárolt gabona. Így újra elindultak Egyiptom földjére. Nemcsak Benjámin vitték magukkal, hanem apjuk parancsára ajándékokat is és kétszer annyi pénzt, mint a gabona ára. Ugyanis vissza akarták adni az előzőleg kapott gabona értékét is.

Amikor Egyiptom földjére, József azonban hívatta őket. A testvérek nagyon megijedtek, mert azt hitték, hogy büntetés vár rájuk. Ám helyett kiengedték Simeont a börtönből, majd mindannyiukat lakomával kínálta Egyiptom felügyelője. A testvérek nagyon

csodálkoztak ezen. Akkor József kikérdezte őket Jákóbról. Megkönnyebbülve hallotta, hogy még él, és jól van. Amikor meglátta Benjámin, kisietett a teremből, hogy titokban kisírja magát. Nagyon megrendült, hogy újra ott áll előtte rég nem látott öccse. Majd visszament közéjük, de még mindig nem mondta meg nekik, hogy ő kicsoda.

A lakoma végén megparancsolta háza felügyelőjének, hogy töltsék meg a zsákokat gabonával, és ismét tegyék beléjük a pénzes zacskókat is.

– Ezüstserlegemet pedig rejtsd a legkisebbik zsákjába a pénzes erszénnyel együtt!

A testvérek reggel elindultak hazafelé, most sem tudva semmit a zsákokban lapuló titkokról. Még nem jártak messze a várostól, amikor József utánuk küldette az egyik emberét.

GYERMEKVÁR

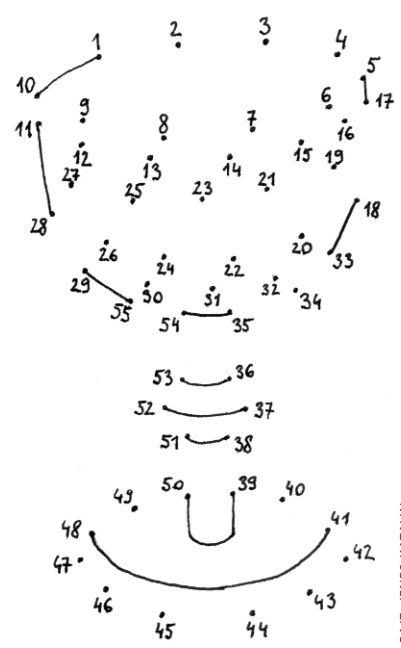
Rovatgazda: Boda Zsuzsa

– Szaladj utánuk, és kérdezd meg tőlük: miért fizettetek rosszal a jóért? Miért loptátok el uram ezüstserlegét, amelyből inni szokotok?

Amikor a férfi utolérte őket, a testvérek ijedten tiltakozni kezdtek. – Miért mond az én uram ilyeneket? Távoll álljon tőlünk az ilyesmi! Hiszen azt a pénzt is visszahoztuk, amelyet a zsákjainkban találtunk! Hogy loptunk volna akkor urad házából ezüstöt?! Akinél megtalálod, az haljon meg, mi pedig mindannyian a rabszolgáid leszünk.

A felügyelő beleegyezett, bár azt mondta, hogy csak az lesz a rabszolgája, akinél megtalálják a serleget. A többiek szabadok maradnak. Ekkor elkezdték kinyitogatni a zsákokat. Benjáminé maradt utoljára. Ott lapult a serleg! A testvérek kétségbeesésükben megszagatták ruháikat, majd fölrakták zsákjaikat a szamarakra, és visszamentek a városba. József elé vitték őket, ahol Júda a földre borulva elkezdett könyörögni Benjámin életéért.

Kössétek össze a pontokat egytől ötvenötig! Mit ábrázol a rajz?

RAJZ: JENES KATALIN

HETI ÚTRAVALÓ

Akinek sokat adtak, attól sokat kívánnak, és akire sokat bízta, attól többet kérnek számon. (Lk 12,48b)

Szentháromság ünnepe után a 9. héten az Útmutató reggeli s heti igéi Isten gyermekeinek, az ő elhívott szolgálóinak a felelősségéről szólnak. Ők Krisztussal közösségben élve, hűségesen és engedelmesen teljesítik Uruk akaratát e világban – tudva, hogy „Isten az, aki megsegít engem, az Úr az, aki megváltja lelkemet” (Zsolt 54,6; Lk). A talentumokról – egy talentum: harmincöt kilogramm ezüstpénz – szóló példázat üzenetét a következő ige fényében vizsgáljuk meg: „És ha a másén nem voltatok hűek, ki adja oda nektek azt, ami a tietek?” (Lk 16,12) Isten minden gyermeke kapott a képességei szerint valamennyi s valamilyen talentumot. Ha az Urat féljük és szeretjük mindennél jobban, akkor örömmel szolgálunk, hogy „befektetése” maradéktalanul megtérüljön bennünk és általunk. Ekkor is csak azt tesszük, ami a kötelességünk, ezért az örök élet: jutalom, Isten ingeny kegyelmi ajándéka! „Jól van, jó és hű szolgám, a kevésen hű voltál, sokat bízok rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára!” (Mt 25,21.23) Pál Krisztusért kárnak ítélt mindent, mert felismerte: csak a belé vetett hite által igazulhat meg Isten előtt. És azért nyerhetette meg Krisztust, mert már előzőleg, a damaszkuszi úton megragadta őt Jézus. Ezek után hogyan használhatja talentumait? „...ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé...” (Fil 3,14) Salamon engedelmes szívet kért; bölcs és értelmes szívet kapott az Úrtól. Ezt a talentumot jól hasznosította, „mert látták, hogy isteni bölcsesség van benne, és így szolgált igazságot” (1Kor 3,28). Ezékiel próféta is hűségesen betöltötte Istentől nyert örölli hi-vatását, figyelmeztetve bűnöst és igazat az Úr ígéjével. Ha ez utóbbi „nem vétkezik, akkor életben marad, mert engedett a figyelmeztetésnek, és te is megmented a lelkedet” (Ez 3,21). Az Isten eredeti szándéka szerinti házasság és a házasság nélküli élet egyaránt az ő kegyelmi ajándéka (lásd 1Kor 7,7), nem emberi „teljesítmény”. De „nem mindenki képes elfogadni ezt a beszédet, csak az, akinek megadott” (Mt 19,11) Csak a Szentlélekkel beteljesedve, az ő irányítása alatt, az alkalmas időt jól kihasználva tudunk az Úr akaratára szert, bölcsen szolgálni talentumainkkal. Az igazi ünneplésnek soha nem lesz vége: „...adjatok hálát az Istennek, az Atyának mindenkor mindenért, a mi Urunk Jézus Krisztus nevében.” (Ef 5,20) Pilátus többet kapott a világi hatalomból, de Jézus felvilágosította: „Semmi hatalmad nem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna nekem...” (Jn 19,11) A császár barátja végül engedett a zsidó vezetők zsarolásának. Isten gyermekeként mi jól ismer(het)jük Urunk akaratát. Hű és okos sáfárként végezzük-e a ránk bízott „sok” szolgálatot? „Boldog az a szolga, akit, amikor megérkezik az úr, ilyen munkában talál!” (Lk 12,43) „Mert nem ember, hanem Isten a mi gazdánk!” (Luther) Ó, „segíts, hadd végezzem / Minden dolgom serényen, / Készséges szolgaként...” (EÉ 436,5)

■ GARAI ANDRÁS

Canossa-járás

A németországi Padebornban július 21. és november 5. között látható a Canossa-járásnak emléket állító *Canossa 1077 – megrendül a világ* című kiállítás. A tárlat – amelyről a www.canossa2006.de weboldalon található bővebb információ – hétszáz kiállítási tárgyat vonultat fel.

A közmondásos Canossa-járás eredete a II. századra nyúlik vissza, amikor a német-római császár és a pápa arról vitatkozott egymással, hogy kinek van joga kinevezni és hűbéri birtokaikba beiktatni a főpapokat (invesztitúra). Ugyanis aki megtehetette, annak volt nagyobb hatalma az egyházban, illetve „ellenfelével” szemben. Az egyház szabadságáért küzdött a reformpápák egyike, VII. Gergely (1020 és 1025 között – 1085). Az invesztitúraháborúban a szentatyja egyházi átkot mondott IV. Henrikre (1056–1106), aki az említett jogot ugyancsak magának akarta megszerezni. Hatalmának biztosítása érdekében Henrik úgy határozott, bűnbánatot tart, és Canossába zárandokol, hogy az átkot visszavonására kérje az ott tartózkodó katolikus egyházfőt. A pápaság ezzel megfosztotta a trónt szakrális hatalmától, és megvetette az egyház világi uralmának alapjait.

► A *Glaube und Heimat* írásra nyomán: GAZDAG ZSUZSANNA

Helyreigazítás

Az augusztus 6-i számunk 6–7. oldalán található *Német ajkú gyülekezeteink kegyessége* című cikkbe tartalmi hiba került. A kilencedik bekezdésben található mondat helyesen így hangzik: „Jff. *Pröhle* Károly professzor magyarázata szerint azért, mert Németország egy olyan területéről származnak, amely viszonylag hamar *Krisztus-hívővé* lett, ezért a mise dramaturgiája megfakult, és a nép vallásossága szempontjából sokkal nagyobb jelentősége volt a kolduló (prédikáló) szerzeteseknek, mint a misének.” A hibáért elnézést kérünk a szerzőtől és olvasóinktól.

HIRDETÉS

A Fébé Evangélikus Diakonissza Egyesület ez évi nyári konferenciáját augusztus 17. és 20. között tartja Piliscsában, a Béthel Missziói Otthonban. Ebben az esztendőben is várunk mindenkit – nem csak a Fébé nagy családjából! Gyülekezeti tagokat és minden érdeklődőt is szeretettel hívogatunk.

Az írásos jelentkezéseket postán kérjük eljuttatni *Taschner Erzsébet* főnök asszony címére: 1131 Budapest, Pajtás u. 42.

PROGRAM

- Augusztus 17., csütörtök
15.30: Szeretevendégség, bemutatkozás, a kapott ígék felolvasása; 17.00: Nyitótó áhítat – *Jól vigyázzatok* (Ef 5,15–20); 18.00: Vacsora; 19.00: Evangélizáció – *Mit hallgattok rá?* (Jn 10,11–21)
- Augusztus 18., péntek
7.30: Reggeli áhítat; 8.00: Reggeli; 9.00: Igehirdetés – *Érvényesül-e Isten törvénye?* (Hab 1,2–7); 10.00: Igehirdetés – *Az igaz ember a hite által él* (Hab 2,1–4); 11.00: Bibliakörök; 12.30: Ebéd; 15.30: Igehirdetés – *Az Úr azonban ott van* (Hab 2,18–20); 16.30: Igehirdetés – *Megmondtam nektek* (Jn 10,22–30); 18.00: Vacsora; 19.00: Fakultatív program – színielőadás
- Augusztus 19., szombat
7.30: Reggeli áhítat; 8.00: Reggeli; 9.00: Igehirdetés – *Hitből hitbe* (Róm 1,16–17); 10.00: Igehirdetés – *Kegelemből, hit által* (Róm 3,21–26); 11.00: Bibliakörök; 12.30: Ebéd; 15.30: Igehirdetés – *Ábrahám a hit példája* (Róm 4,13–25); 16.30: Igehirdetés – *Sokan hittek benne* (Jn 10,31–42); 18.00: Vacsora; 19.00: Fakultatív program – vetítés, beszélgetés
- Augusztus 20., vasárnap
7.30: Reggeli áhítat; 8.00: Reggeli; 9.00: Morzsaszedés, úrvacsorai előkészítő; 10.00: Istentisztelet úrvacsoraszóval (2Móz 19,1–7); 11.30: Ebéd, hazautazás

ISTENTISZTELETI REND | 2006. augusztus 13. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 9. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: Lk 16,1–9; Jer 1,4–10. Alapige: 1Kor 10,1–13. Énekek: 395., 439.

I., **Bécsi kapu tér** de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Simon Attila; du. 6. Bence Imre; II., **Húvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. Veperdi Zoltán; II., **Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Takács József; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10.; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. Solymár Péter Tamás; V., **Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) Zászkalyiczky Péter; du. 6. Smidéliusz Gábor; VII., **Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; VIII., **Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; VIII., **Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Szpisák Attila; VIII., **Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. (úrv.) Kertész Géza; VIII., **Vajda P. u. 33.** de. 9. Johann Gyula; IX., **Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Johann Gyula; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Joób Máté; de. 11. (úrv.) dr. Joób Máté; du. 6. Blázy Árpád; XI., **Németvölgyi út 138.** de. 9. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Simon Attila; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Benecné Szabó Márta; XIII., **Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kende György; XIII., **Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. Verasztó Teodóra; XIV., **Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Verasztó Teodóra; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 75. (nagytemplom)** de. 10. Bátorvics Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Zászkalyiczky Pál; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blaticzky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Blaticzky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Marschalkó Gyula; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Marschalkó Gyula; **Rákosszabcsa, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kósa László; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kósa László; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Hulej Enikő; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Hulej Enikő; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; XIX., **Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátás; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás** de. 11. dr. Zsigmond Árpád.

ISTENTISZTELETI REND | 2006. augusztus 13. – Balaton

Alsódörgicse de. 11.; **Balatonakali** du. 2.; **Balatonaliga (Club Aliga területén levő ref. templom)** du. 6.; **Balatonalmádi** du. 4.; **Balatonboglár** de. 11.; **Balatonfenyves (református templom)** du. 6.; **Balatonföldvár (városháza)** du. 2.; **Balatonfüred** de. 9.; **Balatonszárszó (evangélikus templom)** du. 3.; **Balatonszárszó (evangélikus üdülő)** de. 10.; **Balatonszemes** du. 2.; **Hévíz** du. fél 5.; **Keszthely** de. fél 11.; **Kötcse** de. 10.; **Kövágóörs** de. fél 12.; **Mencshely** de. 11.; **Nagyvázsony** du. 2.; **Révfülp** de. 10.; **Siófok** de. 10.; **Sütem** du. fél 3.; **Szentantalfa** de. 3/4 10.; **Tapolca** de. fél 9.; **Veszprém** de. 10.; **Zánka** de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELETEK

Balatonboglár de. fél 10.; **Hévíz** de. fél 10.; **Siófok (kápolna)** de. fél 10.

■ Összeállította: BODA ZSUZSA

Édesapám első világháborús hadifogolynaplójából

Kevesen gondolunk ma arra, hogy 1914. július 28-án tört ki a számunkra különösen is nemzeti tragédiába torkolló I. világháború. „A sors vérfagyasztó fintora, hogy annak a férfinak (*Ferenc Ferdinánd* trónörökös) meggyilkolása miatt tört ki a háború éppen a Balkánon, aki a balkáni és nem balkáni szlávok egyesítésének és a magyarság pusztulásának közismert híve volt” – emlékeztet *Nemeskürty István*.

Ferenc József ígérete, hogy a háború véget fog érni, mire a levelek lehullanak, hiú reménynek bizonyult. Minden addiginál pusztítóbb háború következett, amely-

ben hazánk három – a balkáni, az olasz és az orosz – fronton kényszerült harcolni.

Édesapám végül az orosz hadszíntéren került fogságba. Óriási orosz túlerő vette körül a száradakot, golyózáppal árasztva el őket. Utánpótlást nem kaptak, töltényük elfogyott. „Körülvettek bennünket, foglyok voltunk. Miután fegyvereinket elszedték, kettős rendekbe állítottak, és útnak indítottak az orosz tábor felé. Az orosz katonák többször érdeklődtek nemzetiségünk felől. Mondtuk, hogy magyarok vagyunk, de ilyet nem ismertek. Jarszlantól Lembergig az utat egy zsúfolt marhavagonban tettük meg. Egynapi pihenő után folytattuk utunkat nagy Oroszország felé. Kijevbe reggel érkezünk. Itt megengedték, hogy bemehessünk a városi fürdőbe, ami nagy jótétemény volt ránk nézve. Moszkvában virradt ránk újesztendő napja. Kértük a Mindenhatót, hogy minél előbb segítsen bennünket haza.”

Erre azonban még évekig várni kellett. A gőzkocsi január elején indult el velük az Ural hegységen át Tyumeny felé, ahol mínusz ötven Celsius-fokot mutatott a hőmérő higanyszála. Fegyveres őrzet mellett napi egy órát sétálhattak. Február elején már elindultak Szibérián át a hosszú útra, de még nem tudták, hová. 1915. február 20-ának ködös délelőttjén futott be velük a vonat a skotovói állomásra, ahonnan már nem voltak messze az egyemeletes, nagy, komor laktanyák, ahol két és fél évig lakhattak.

Mindenki találhatott végzettségének megfelelő munkát, ami elviselhetővé tette a bezártságot. Márciusban hírül vették, hogy hétszáz török hadifogoly fog érkezni, akik tífuszosak. Sajnos ezek a szerencsétlenek az egész táborot megfertőzték. Naponta tizenöt-húsz koporsót vittek ki a temetőbe.

A hadifoglyok síremlékét emeltek elhunyt bajtársaik emlékére, ha valahol huzamosabb ideig tartózkodtak. A skotovói emlékmű négy oldalán magyar, német, török és orosz felirattal megem-

lékezés olvasható: „Álmodjatok a szép magyar hazáról, amelyért meghaltatok – 1916”.

1917. október 14-én Habarovszkba szállították át a hadifoglyokat, ahol mindenki úgy helyezkedett el az üres lakatnaya hideg kővén, ahogy tudott. Isten gondoskodó szeretete azonban nem hagyta el őket: angyalaként egy habarovszki svéd kereskedő segített: „Kocsiszámra hozatta nekünk a deszkát, amelyből azután magunknak ácsoltuk ágyainkat.” Ez a derék ember mégis tragikus véget ért, mert a vörösök azzal gyanúsították, hogy kémkedett a központi hatalmak javára. Üzletét feldúlták, kirabolták, majd barbár módon meggyilkolták a kereskedőt. Habarovszkban probléma volt a vízhízály; ezt új vezetékek építésével sikerült megoldaniuk.

Édesapámék egyre jobban várták a hazaindulást, amely egyre csak késett. Ehelyett áthelyezték őket Krasznaja Ecskára, ahová 1918. szeptember 28-án érkeztek meg. A legfőbb gondjuk a vízhiány volt, amelyet ismét új vezetékek építésével oldottak meg. 1918 novemberében kapták a hírt, hogy Ausztria–Magyarország fegyverszünetet kért.

A tábor fele spanyolnáthával feküdt, szedte áldozatait a halál. Végre a huszonegyedik órában megjött a segítség. Amerikai katonaság érkezett, amely átvette őket az oroszoktól. Egy hadifogoly hadnagy havonta 25 dollárt kapott; ebből a kosztért levontak 8 dollárt, így még mindig maradt 17 dollár költőpénze. Különléle tanfolyamok is indultak a részükre, közöttük gazdasági és kertészeti is. Mindez azonban csak 1919 májusáig tartott, amikor is az amerikaiak átadták a helyüket a japánoknak.

Tulajdonképpen ekkor kezdődött a Távol-Keletre vetődött magyar gazdák gyakorlati gazdasági tevékenysége. Megspórolt pénzüknön lovakat, gazdasági felszereléseket vásároltak, és ellátták a konyhát alapanyagokkal, sőt a piacra is termeltek.

1920 márciusa sem hozta meg számukra a szabadulást. Érthető, hogy sokan úgy érezték, már nem bírják tovább a hontalanságot. Borzasztó lelkiállapotukat egy megrázó esemény még jobban feldúlta: a japán őr agyonlőtt három fiatal magyar tisztet, akik – nem bírva a fogság zártóságát – megpróbáltak elszökni.

Végre elérkezett a várva várt pillanat: 1920. május 14-én elindult velük a Suhanko nevű hajó a vlagyvisztoki kikötőbe. „Harmincnégy napi vízi utazás után végre szárazföldre léphettünk. Triszben a magyar kormány két megbí-

zotta fogadott bennünket, akik az üdvözlések után kiterítették a fedélzeten egy Magyarország-térképet, melyen a trianoni határok színes ceruzával voltak berajzolva. Közölték, hogy a megcsontított haza kormányja minden magyart szívesen lát, aki továbbra is magyar fennhatóság alatt akar maradni, de akinek a szülőföldje vagy otthona megszállt területre esik, oda is visszamehet.

Megrázó jelenetek robbantak ki erre a kijelentésre. Világlátott emberek, harc-edzett katonák sírtak, zokogtak: hát ezért kockáztattuk testi épségünket, életünket, egészségünket annyi nehéz csatában? Hiába! Nálunk hatalmasabb erők és gonosz, alattomos árulások csonkították meg ezeréves szép hazánkat.”

A naplóban édesapám hálásan emlé-

HADIFOGOLY EGY ELSŐ VILÁGHÁBORÚS KÉPELAPON

kezik meg a magyarországi szeretetteljes fogadtatásról, amelynek csúcspontja, hogy Budapest *Horthy Miklós* kormányzó várta őket tábornoki kíséretével. (Elgondolkozhatunk azon, hogy miként fogadta a nemzet nagy része a II. világháborúból hazatérő, csonttá-bőrré soványodott katonákat... Szégyellhetjük magunkat!)

„Trianon döntése rólunk már nem a mi felelősségünk, a ma élők. A múlt nem, a jövő még nem a miénk, de a jelenben hozott döntéseink, sokszor nem tudva, mit teszünk, döntőek lehetnek. Így 2004. december 5-e, a nemzet lelki-nyelvi egységének éppen az „anyaország» többsége általi megtagadása viszont már jövőhetetlen tragédia. A Magyar Köztársaságon belül annyian maradtunk magyarok, ahányan igennel szavaztak.” (Nemeskürty)

■ BOLLA ÁRPÁD

Négy száznegyvenöt éves a Huszár Gál által alapított legrégebb magyar nyomda

A pozitív emberi tevékenység Isten ügyének a szolgálatába állítható. Erre az egyik jellemző példa a *Gutenberg János* által feltalált mozgatható betűvel való könyvnyomtatás. A 16. század elején a reformáció megindulása és terjedése Gutenberg találmánya nélkül nem valószínűsíthető volna meg Európában pár évtized alatt. Az is igaz viszont, hogy a reformáció nélkül a könyvnyomtatás is lassabban állt volna az emberiség szolgálatába. A reformáció igényelte az egyégy nyelvű kinyomtatott Szentírást és egyéb egyházi iratokat, tehát a sorra alakult nyomdák egyre nagyobb példányszámokban készítették őket. Ennek igazolására jellemző esemény volt 1540-ben Gutenberg első nyomtatványának a centenáriumi ünnepe Wittenbergben, ahol *Luther Márton* méltatta a könyvnyomtatás jelentőségét, amely segítette a reformáció gyors terjedését.

A reformáció és a könyvnyomtatás egyszerre hódított Magyarországon is. *Luther* magyar tanítványai – mint például *Hontenus János* és *Huszár Gál* – a lelkipásztori munka mellett nyomdát is létesítettek, ahol elsősorban egyházi kiadványokat nyomtattak magyar nyelven.

Egy jelentős évforduló az oka annak, hogy a reformáció és a könyvnyomtatás egymásra utaltságáról szólunk. Huszár Gál több helyen alapított nyomdát, így például 1561-ben Debrecenben is, ahová Kassáról menekült. Első munkaként *Melius Juhász Péter* négy művét adta ki.

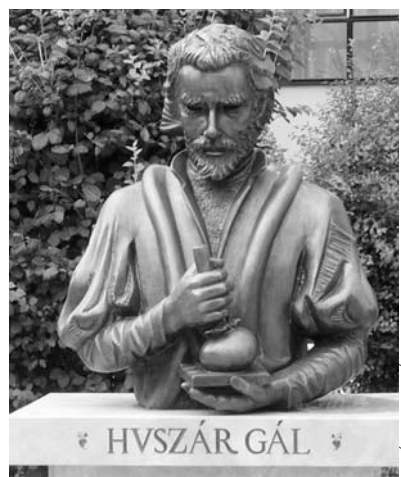

FOTO: BARCZA JÁNOS

Huszár Gál Debrecenből is továbbment, de a nyomdát a városra hagyta. És ez a nyomda – mint az ország legidősebb nyomdája – különböző neveken

négy száznegyvenöt éve megszakítás nélkül működik. Jelenleg Alföldi Nyomda néven az ország egyik legjelentősebb nyomdája. Gutenbergi ölbetű ugyan ma már nincs, de a csaknem fél évezrede fennálló éves nyomda a legmodernebb technikával rendelkező könyvgyártó vállalat. Az eltt négy száznegyvenöt év alatt hol a református egyház, hol a város tulajdona, hol közös tulajdon volt; 1998 óta a nyomda vezetői és dolgozói egyben a tulajdonosai is.

Ez év június 1-jén ünnepelte a város, valamint a Tiszántúli Református Egyházkerület a nyomda négy száznegyvenötödik születésnapját. Az ünnepség keretében avatta fel *dr. Bölskei Gusztáv* református püspök Huszár Gál szobrát, amelyet a nyomda udvarán állítottak fel (*képfőképen*). Itt jegyezzük meg, hogy evangélikus egyházunk is őzri Huszár Gál emléket: róla neveztük el a Deák téren lévő egyházi könyvesboltot.

Az egyházi sajtó, az írott betűvel hirdett evangélium ma sem lehet nyomda nélkül. Mikor Huszár Gál tevékenységére emlékezünk, adjunk hálát Istennek a nyomtatott betű szolgálatáért.

■ DR. JUHÁSZ GÉZA

A kicsi szép

Egy valódi illegális mozgalom

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla
E-mail: ararat@lutheran.hu

► Barátainkkal, ismerőseinkkel, mintegy nyolc-tíz családdal két és fél éve hoztuk létre a Csiperke Kört. Zavart minket, hogy a helyi gazdák tönkremenek, a boltok becsuknak, miközben a „globál” áruházban csak egyre rosszabb minőségű, agyoncsomagolt, zavaros eredetű élelmiszert lehet kapni, és mintha mindez állami közreműködéssel történe.

Bennem például akkor szakadt meg valami, amikor megtudtam, hogy a barna kenyér a színezéktől barna. Pedig végül is ők soha nem állították az ellenkezőjét. Az is zavart, hogy megbízható vegyszermentes (bio-) terményeket gyakorlatilag csak hosszas utánajárás után, a termelőtől lehet kapni.

Az alapgondolat az volt, hogy közvetlenül a helyi termelőtől, mindenki számára egyszerre (egy tételben) szerezzük be, amit lehet. Az összefogás által a mennyiség megnő, a szervezési munka megoszlik, a portéka megbízható, és végül: a kereskedői haszon és egyéb „költségek” kiesése miatt mindkét fél jó üzletet köthet.

Már induláskor is voltak elképzeléseink, illetve terveink, melyekhez azóta is igyekszünk tartani magunkat. Előnyben részesítjük a régió (megye) forrásait. Itt az a döntő, hogy az adott régióban mi terem meg, minek van hagyománya. Nálunk például nincs szelídgesztenye, ezért messzebbre kell hozni. Ezenkívül a magyar családokat kedveljük a holland farmerrel szemben.

Előnyben részesítjük a vegyszermentes gazdálkodást, viszont nem törődünk az ezzel kapcsolatos hivatalos tanúsítványokkal. Ez a tanúsítási rendszer gyakorlatilag nem működik – elsősorban az illetékes szervezetek hozzáállása miatt. Egyik nem főállású termelőnk például megjegyezte, hogy a biogazda-tanúsítás éves költsége meghaladná az éves árbevételét...

A papírokkal szemben a kapcsolat

alapja a hosszú távú, kölcsönös bizalom. Mindig közvetlen és személyes kapcsolatot építünk ki minden gazdával, többször meglátogatjuk, és beszélgetünk vele. Mivel tíz család éves szükséglete már komolyabb mennyiség, a gazda tervezhet velünk, és számíthat rá, hogy amit nekünk vetett/készített/hizlalt, azt el is fogjuk vinni. Nem kötünk le előre árat, hanem inkább mennyiséget, mivel a termés és így az ár időjárástól és más külső hatásoktól függhet. A gazda olyan árat fog mondani, amely biztosítja tisztességes megélhetését, vagyis azt, hogy jövőre is tud vetni stb. nekünk. A kereskedő hiánya miatt az ár általában jobb, mint a piaci, de ez tulajdonképpen lényegtelen. Nem az ár alapján döntünk, mert végül is nem ehezünk, és fenntartható, valós alapokon nyugvó rendszert szeretnénk támogatni.

Soha nem fogunk jogi személlyé válni, tehát nem lesz telephelyünk, jogi képviselőnk, adó- és statisztikai számunk, közgyűlési jegyzőkönyvünk, pecsétünk, könyvelőnk és adóbevallásunk. Hivatalos szempontból tulajdonképpen nem is létezzünk. Maradunk inkább a fű alatt, mint a csiperke gombafonalai. Ebből következik, hogy nem pályázunk, és általában véve nem kérünk külső segítséget. A társaság tagjai között egyébként a legkülönfélébb foglalkozású emberek vannak, sőt van, aki (bio)gazdálkodik is. A tagság relatív, vannak lazán és esetleg kapcsolódó tagok is. Központ sincs, legfeljebb főkölömposok...

Nem szeretnénk növekedni. Ha eljön az ideje, inkább osztóddal szaporodunk. Ez már egyszer meg is történt.

Ki-ki vállal egy adott irányú kapcsolattartást és az azzal kapcsolatos szerve-

zést. Például egy család felelős az őszi almaberzserzés lebonyolításáért. Felveszi és tartja a termelővel a kapcsolatot, tájékozik a kínálatról, begyűjti a többiek-től a rendelést, összesíti, majd kifizeti és elhozza az almát, aztán szól mindenkinek, hogy lehet érte jönni. Az alma elvitele és a rendelések összegyűjtése alkalmas ad a családok találkozására. Az is előfordult, hogy az igen jól sikerült gyűlés során végül is elfelejtettük megbeszélni azt, amiért összejöttünk.

A szervezés nem sokkal több munka, mintha az illető család csak a maga számára szeretne almát venni megbízható forrásból. Viszont mivel többen vagyunk, mások mást szerveznek, és mindenki kap mindentől. A szervezés által adott ésszerű korlát a körülbelül tíz résztvevő. Annak persze nincs akadálya, hogy ki-ki a szomszédjára, rokonaira is gondoljon.

A Csiperke előnyeik közül mindenkit más fog meg: van, akit a közösség, van, akit az igazi étel, és van, akit éppen a jó ár. Éppen ezekből származhatnak a nehézségek is.

Gondokat okozhat a több konkurens termék vagy gazda közti választás, mert mindenkinek mások a szempontjai. Ezen úgy lehet segíteni, ha ki-ki azt szervezi magának és ezáltal másoknak is, ami a szíve csücske.

A Csiperke alapgondolata szinte magától értetődő, nincsen benne semmi különös, legfeljebb az, hogy együtt csináljuk. Ennek ellenére olyan forradalmi hangulata van, mintha lázadnánk valami (talán a globalizmus) ellen. Mi azonban inkább valami érdekében dolgozunk, ez pedig a vidék élete, azon belül a mi életünk harmóniája. Úgy gondoljuk, hogy hasonló szellemben bárhol bárki alapíthat Csiperke Kört (nem bejegyzett márkanev!), hiszen mindenkinek vannak jó szomszédjai, barátai, rokonai...

Kalandra fel! (Név és cím a szerkesztőségben sem elérhető.)

A cikk a KukaBúvár című folyóirat 2006. június 6-i számában jelent meg.

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Visszatekintés a pécsi evangélikus kórus évadzáró szolgálataira

Az idei évad egyházzenei szolgálatainak sorát különösen szép élményekkel zárhatta kórusunk.

Június 18-ra a budapesti Deák téri evangélikus templomba kaptunk igen megtisztelő meghívást Gáncs Péter püspöktől négy frissen végzett teológushallgató lelkészé avatására. Örömmel vállaltuk a feladatot, hiszen Tóth-Mérei Zoltánné Mónus Györgyi a pécsi gyülekezetben készült egy éven át a lelkészi szolgálatra, de közel éreztük magunkhoz a többi lelkészjelöltet: Gáncs Tamás, Szabó András és Szántó Enikót is.

A következő hét végén a németországi Bautzen felé vettük utunkat az ottani gyülekezet meghívására. Örömmel, de kicsit az ismeretlen miatti szorongással készültünk erre az útra. Tudtuk, hogy a bautzeni St. Petri-székesegyházban rendezések az egyházzenei alkalmak. Ag-

gódtunk, hogy vajon mi is képesek leszünk-e az ott „megszokott” színvonalat nyújtani. Isten igéjének a közvetítésén kívül szerettük volna méltón képviselni énekünkkel a híres pécsi (magyarországi) kóruskultúrát a cseh határhoz közeli, egykori NDK-s városban.

Drezdát érintve érkezünk Bautzenbe. Az ezeréves, körülbelül negyven ezer lakosú Bautzen a Spree folyó ölelésében, egy magaslaton helyezkedik el; középkori várfalaival, tornyaival csodálatos látványt nyújt az odaérkezőnek. Ha viszont a város szívében, a főtéren állva nézünk körül, diszkrét barokk stílusú házak tárnak elénk, harmonikusan kiegészülve a háború okozta „foghíjakat” pótló épületekkel. Idegenvezetőnk büszkén mutatta a várkastély bejárata felett a város magyar vonatkozású emlékét, a Mátyas királyról készült egyetlen hitelesnek tartott dom-

borművet, mely a tartomány 1469-től 1490-ig tartó magyar fennhatóságára emlékeztet. (A szobor másolata Budapesten, a Hilton szállón látható.)

Küldetésünk teljesítését a hatalmas, gótikus stílusú St. Petri-székesegyházban tartott esti zenés áhítat keretében kezdtük el. A dóm érdekessége, hogy egyaránt szolgál katolikus és evangélikus templomként.

Először német barokk és romantikus mesterektől énekelünk, valamint W. A. Mozart Laudate Dominum című művét adtuk elő kis hangszeres együttes kíséretével, kórusvezetőnk, Lovász Péterné Balázs Magdolna vezényletével. Lovász Tamás csellójátéka, majd rövid igeolvasás és közös ima után magyar szerzők műveit szolgáltattuk meg – az éppen akkor zajló futball-világbajnokság ellenére népes, hálás közönség előtt.

Igazán lélekemelő volt a vasárnap délelőtti istentisztelet, melyen ismét szolgálhattunk énekünkkel. Burkart Pilz esperes és Matthias Pfund kántor, egyházzenei igazgató figyelmességét jelzi, hogy olyan darabokat választottak közös gyülekezeti éneknek, melyek a mi énekeskönyvünkben is megtalálhatók. Emellett mindannyian kézhez kaptuk a felolvasott igék magyar fordítását. Az összetartozás érzését erősítette a közös úrvacsoravétel és az istentisztelet után az oltár előtti közös hálaadás.

Időközben megfedekezünk az ismeretlen miatti szorongásunkról, hiszen mondhatjuk, hogy ha ősszel vagy tavasszal mi látjuk majd vendégül a bautzenieket, már nem ismeretleneket, hanem barátokat, testvéreket üdvözölhetünk bennük.

DÖNSZNÉ BUVÁRI NÓRA

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Csak a vízben tanulhatunk meg úszni – észrevételek Szeverényi János olvasói levelével kapcsolatban

Mindenekelőtt szeretném leszögezni, hogy nem általában a kritikát nehezményezem. A Szélrózsza lebonyolítása folyamán szervezőként is észrevettünk számos hibát, negatívumot, és az észrevételek azóta is folyamatosan érkeznek hozzánk. Ezeket szeretnénk átbeszélni, feldolgozni és figyelembe venni a következő találkozó előkészítésekor.

Az első észrevétel általános jellegű. Nem egy alkalommal megfogalmaztuk már, hogy a Szélrózsza fesztivál, azaz sajátos műfaj, annak minden előnyével és veszélyével együtt. Mindez azt is jelenti, hogy nem kívánja és nem is képes pótolni a kisebb létszámú, koncentráltabb tematikájú konferenciákat, táborokat, pláne nem a rendszeres gyülekezeti életet. Az tehát a furcsa, paradox élményem, hogy míg mi, akiknek szívügyünk a Szélrózsza, nem győzzük hangsúlyozni, hogy noha kétségtelenül ez is az egyház, de semmiképpen sem azonos azzal, addig azok, akik legalábbis fenntartásokkal kezelik ezt a rendezvényt, olyan jelentőséget tulajdonítanak neki, amely révén az egyház egész hajóját képes lenne elsüllyeszteni.

A Szélrózsza résztvevőinek döntő többsége funkcionáló gyülekezetekből érkezik. Ha ifjúsági órákon, istentiszteleteken, konferenciákon folyamatosan kapják az „el-lenszérumot”, biztos az, hogy egy éves szinten két és fél napos rendezvény „svédasztalán” előfordul „megégett étel” (az Evangelikus Élet múlt heti számában megjelent olvasói levélből idézem) olyan végzetes lehet? (Ha igen, akkor már nem is csak a Szélrózsáról beszélünk.)

En is úgy gondolom, hogy a Szélrózsza alapvető feladata és értelme a jézusi evangélium megélése és átadása, de nem monologikus és tekintélyi, hanem dialogikus és partneri alapon. Nem hinném, hogy az ügyet szolgáljuk azzal, ha a résztvevőket elzárjuk más véleményről, életfelfogástól, vagy azokat eleve ördöginek állítjuk be. A mérgezett étellel rokon, de enyhébb metaforával élve ma már orvosi közhely, hogy a kisgyermekben akkor alakul ki megbízható, természetes immunitás, ha nem óvjuk mindenáron, minden szennyeződéstől. A lelkészképzésben dolgozó kollégáink a megmondható, hogy min mennek keresztül azok, akik mesterségesen sterilen tartott gondolat környezetből érkeznek – nem a világba, csak a teológiai egyetemre. (Ilyenkor azután lehet teli torokból szidni az iskolát.) És ha már előkerült a megtérés kérdése, Jézus példázata szerint csak az ismerheti fel kegyelmesnek Istent (és mi más lenne a megtérés alapkritériuma), aki ki meri vinni a hitét a tözsdére, az eszmék veszélyes, kockázatos piacára. Sokan és sokféle oldalról meg tudjuk fogalmazni, hogy mitől nem lesz megtérés, de hogy mitől lesz, az még ma is a Szentlélek titka.

Terjedelmi okokból – remélve, hogy a fentiek megfelelően érzékeltetik alapállásomat – a konkrétan kritizált programok közül csak egyre térek ki.

Donáth László meghívásának az alapja az volt, hogy jelenleg ő az egyetlen olyan parlamenti képviselő, aki evangélikus lelkész is. Előadásának témája nem a sterilizációs törvény volt, tehát abszurd gondolat, hogy előre felkérhettünk volna egy „jobb oldali” szakértőt. Mindenesetre elgondolkodtat, hogy míg a törvényhozó a személyes felelősség és példamutatás jelentőségét hangsúlyozta, addig a kritikus hallgatóság – köztük nem egy hivatásos lélekistápoló – a törvényen lovagolt. A legmegdöbbentőbb azonban az, hogy ez alapján lehet a baloldaliság túlsúlyáról beszélni. Az előadó szerint hosszú idő óta ez volt az első alkalom, hogy a gyülekezetnél tágabb egyházi közegben kíváncsiak voltak a véleményére. Valóban igaz lenne, hogy egyházunk közéletében és közbeszédében háttérbe van szorítva a jobboldali gondolat? Csak egyetlen tapasztalatomra utalva, szinte valamennyi egyházi intézményünkben, ahol az utóbbi időben megfordultam, egyetlen és ugyanaz, mégpedig polgári, konzervatív országos napilap volt kitéve. Igazán nem tudom, hogy óvatosságból, anyagi okokból, nevelő céllal vagy abból a feltevésből kiindulva, hogy evangélikus keresztény csakis ezt olvashatja.

A legfájdalmasabb azonban számomra is az áhítatok és a teológiai jellegű előadások kérdése. Ezek azok az alkalmak, ahol explicit módon is megjelenhet a keresztény hangsúly, azaz az egyértelmű keresztény ellenpontozás. (Mert remélem, ezt egyikünk sem úgy képzei, hogy mondjuk az iszlámról szóló előadás végén feláll egy evangélikus lelkész, mondván: „Gyerekek, ne higgyetek neki, Mohamed egy szélhámos; Jézus a nyelő!”) Éppen ezért itt lett volna a leginkább szükség konkrét, tárgy-szerű kritikái észrevételekre. Nem mondható túl felelős megoldásnak éppen ezen a ponton megelégedni egy általánosító és összemósó bírálattal, ráadásul olyan hívo-szavak kíséretében, amelyre egyházunk közvéleménye amúgy is érzékeny és fogékony. Így azok, akik nem voltak jelen, már sosem tudják meg, hogy valóban teológizálás folyt-e, vagy valaki kinyilatkoztatás helyett mert hangosan töprengeni; hogy a szkeptikusok folytattak-e toborzást, vagy valaki egyszerűen hangot adott némi, a hittől mindig is együtt járó kételyének; hogy a humanizmus ürte-e diadalát, vagy valaki Jézusnak és az őt követőknek az embersége és emberisége mellett érvelt; hogy a liberalizmus tombolt-e, vagy valaki egyszerűen méltatni merészelt a jézusi evangélium felszabadító tendenciáit.

A szervezői erőfeszítések méltatását valamennyi munkatársam nevében köszönöm. IFJ. CSERHÁTI SÁNDOR

Nők is lehetnek püspökök

Az anglikán egyház zsinatán, Yorkban arra szavaztak, hogy nők is lehessenek püspökök. Ez „teológiailag indokolt” – áll a nagy többséggel elfogadott nyilatkozatban. A szennvedélyes vita után, amelyet York érseke, John Sentamu vezetett, kétszáznyolcvan-nyolc zsinati tag voksolt az előterjesztés mellett és száztizenkilenc ellene.

A Glaube und Heimat írás nyomán

SZERETETVENDÉGSÉGRE...

Isler

Hozzávalók: 30 dkg liszt, 20 dkg zsír, 10 dkg cukor, 1 tojás, 1 csomag vaníliás cukor, 1/2 csomag sütőpor, egy kevés tej, lekvár; a csokimázhoz tortabevonó, margarin.

Elkészítés: a hozzávalókat egy tálban összekeverjük, majd jó alaposan összedolgozzuk. Az így kapott tésztát letakarva körülbelül fél órán át pihentetjük, majd vastagon besztegetett nyújtódeszkán körülbelül hét milliméter vastagra kinyújtjuk és tésztaszaggatóval formákra szaggatjuk. 160-170 Celsius fokon megsütjük. Ha kihűlt, a formákat lekvárral megkenve összeragasztjuk, a tetejét pedig leöntjük a csokimázzal.

FOTÓ: BODA ZSUZSA

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

A Földvári nyár elnevezésű rendezvény-sorozat részeként tartjuk meg a XI. templomi hangversenyt a pusztaföldvári evangélikus templomban augusztus 13-án (vasárnap) este 19.30-kor. Közreműködik Szabó Csaba gitárművész, továbbá Földi Katalin (orgona), Jankó Zita (brácsa), Tóth Nikolett (ének). Belépődíj nincs. Adományokat köszönettel elfogadunk.

A beledi evangélikus gyülekezet temploma felszentelésének 200. évfordulója, valamint a közelmúltban befejezett renoválás alkalmából hálaadó istentisztelet lesz augusztus 20-án, vasárnap. A 10 órakor kezdődő istentisztelet szolgáltatót Ittész János püspök végzi.

Következő számunkból:

Erdélyi testvérgyülekezeti kapcsolatok

HALÁLOZÁS

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk, hogy szeretett édesanyánk, dr. Fekete Zoltánné született Serdi Irén aranydiplomás tanárnő, egyházunk néhai felügyelőjének hitvese visszaadta lelkét Teremtőjének július 14-én, életének 92. évében. Hamvasztás utáni búcsúztatása a református szertartás szerint a Farkasréti temető főbejáratának ravatalozójában augusztus 21-én 11 óra 15 perckor lesz. Fekete Enikő és Fekete Zoltán

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik együtt adtak hálát velünk augusztus 5-én, a Deák téri templomban, ahol Isten áldását kértük házasságkötésünkre – arra a csodára, melyben egyet összeadva eggyel többet kapunk, mint kettő. „Ki milyen lelki ajándékot kapott, úgy szolgálja-tok azzal egymásnak...” (1Pt 4,10) Kiss Tamás és Gáncs Tiünde

A héten a következő gyülekezetekért imádkozunk: Nyíregyháza-Kertváros (vasárnap); Nemespátró (hétfő); Csönge-Ostffyasszonyfa (kedd); Budapest-Angyalöld (szerda); Galgaguta (csütörtök); Szarvas-Újtemplom (péntek); Majos-Mucsfa (szombat). A Lutheránus Megújulás által szervezett imazogalom

APRÓHIRDETÉS

Esküvői, riport- és családi fotók készítését vállalom. Botta Dénes, 20/824-8282.

Templomok, templomtornyok, villámvédelmi rendszerek tatarozása, újjak építése. Megkeresésre referencialistát küldünk. Bede László építőipari vállalkozó. 6000 Kecskemét, Győzelem u. 6. Tel.: 30/943-5089.

Egyházi textílek műhelye, Győr. Lutherkabátok, barettek, stóliák, oltárterítők stb. készítése. Telefon: 20/947-6248; internet: www.raabmarkitextil.atw.hu.

Kaposvár mellett, a gálosfai idők otthonában férőhelyek leköthetők. Tel.: 20/594-5568; www.galosfa-termal.hu.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Te voltál az, akinek én szolgáltam vétkeid miatt, te voltál az, akiért fáradtam bűneid miatt. Én, én vagyok az, aki eltöröm álnokságodat önmagamért, és vétkeidre többé nem emlékezem. És 43,24b–25 (Jn 13,35; Mt 25,14–30; Fil 3,7–11/12–14; Zsolt 42) Isten lényének csodáját hozza elénk ez az ige. Isten szolgál nekünk, bűnös embereknek, mert tudja, hogy nélküle elvesznénk, örök kárhozát lenne a részünk. Szolgál ma is, amikor házába hívogat, és azon fáradozik, hogy eljussunk az úrvacsorai oltárhoz, hogy lábunk induljon, gögösségünk megtörjön, és öröm legyen ott térdelni előtte, tudva azt, hogy bűneinkre többé nem emlékeznek.

Hétfő

Asztalt teritesz nekem ellenségeim szemé láttára. Megkened fejemet olajjal, csordultáig van poharam. Zsolt 23,5 (Jn 1,16; 1Kir 3,16–28; Jn 9,24–34) Sokunk kedves zsolttára A jó pásztor zsolttára, amely megmutatja, hogyan gondoskodik az Úr az övéiről. Milyen szép képet tár elénk ez a sora is: „Asztalt teritesz nekem...” Vajon eszünkbe jut-e az, hogy milyen komoly áldozat van e mögött a szeretet mögött? Ezért nem vehetem természetesen az ő gondviselését, hanem naponta hálát kell adnom érte!

Kedd

Nagy békességük van azoknak, akik szeretik törvényedet; nem botlanak meg azok. Zsolt 119,165 (1Jn 2,3; Ez 3,16–21; Jn 9,35–41) Mai világunkban igen furcsán hangzik, hogy annak van békessége, aki megtartja Isten törvényét, aki nem felrúgni akarja a jó rendet, hanem betartani. Isten törvénye jó, olyan, mint a védőkorlát. Szeretne megmenteni a bűn mélységébe való zuhanástól. Adjunk hálát Istennek, amiért elénk adta az élet útját, és Krisztusért, hogy általa járnunk tudunk rajta!

Szerda

Jézus Krisztus mondja: „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek énbenem.” Jn 14,1 (Ézs 7,4; Mt 19,4–7/8–12/13–15; Jn 10,1–10) Aki komolyan veszi Krisztus szavát, annak hatalmas belső békessége és nyugalma lehet. Vajon tudunk-e így élni? Vajon nem csak tudjuk és csak szépnek tartjuk ezt az igét? Komolyan kellene venni Jézust és az ő szavát, mert ő komolyan vesz minket. Ahogyan komolyan vette küldetését, és életét adta azért, hogy nekünk életünk, üdvösségünk lehessen.

Csütörtök

Aki Istenben marad, az nem vétkezik: aki vétkezik, az nem látta őt, és nem is ismeri őt. 1Jn 3,6 (Jóel 3,5; Ef 5,15–20; Jn 10,11–21) Megdöbbenő valóságot tár elénk János apostol: aki vétkezik, az még nem ismeri Istent! Mi viszont milyen sokszor érezzük azt, hogy ismerjük Istent... Több alázattal kellene nap mint nap leborulnunk előtte, mert a „térdeinken” ismernénk meg őt igazán, és látnánk nemcsak nagynak, de kegyelmesnek is, aki önmagát adta Krisztusban, hogy többé ne vétkezzünk.

Péntek

Gyűjtetek magatoknak kincseket a mennyben, ahol sem a moly, sem a rozsdá nem emészti meg, és ahol a tolvajok sem assák ki, és nem lopják el. Mt 6,20 (Ézs 61,8a; Jn 19,9–16a; Jn 10,22–30) Kincsgyűjtés... Lehet, hogy most úgy érezzük, hogy mi nem gyűjtünk kincseket. Nincsenek különleges aranytárgyaink, festményeink, szobraink. Mégis egy-egy takarítás során nem azt látjuk-e, hogy mennyi tárgyhoz, apró dologhoz ragaszkodunk? És ez nem baj, hiszen olyasvalakitől kaptuk, aki fontos nekünk. De el tudnánk-e engedni ezeket a tárgyakat, a hozzá fűződő emlékeket, ha Isten ezt kérné tőlünk? Nem tölti-e be jobban az életünket e sok apró tárgy, mint maga a fenséges Isten?

Szombat

Embert és állatot megtartasz, Uram. Zsolt 36,7 (Róm 8,21; Lk 12,42–48; Jn 10,31–42) Jónás próféta prédikálására megtért Ninive. Az ember – állataival együtt – jelét adta Isten előtti meghajlásának. Isten megtartotta és megmentette őket a pusztulástól. Isten kétféleképpen tud és akar megtartani: testi és lelki téren. Fontoljuk ezt meg, és adjunk ezért hálát neki!

■ TAMÁSY TAMÁSNÉ

Felhívás gyülekezeteink és egyházmegyéink számára

Az egyházi szolgálat külön területeiről szóló 2005. évi V. törvény 68. §-a az Országos Egyházi Iroda feladatává tette az egyházi egyesületekről, azok képviselőiről és a kialakított kapcsolatokról szóló nyilvántartás vezetését, amely az egyházi önkormányzatok jelentésein alapul.

Kérjük, hogy valamennyi egyházi önkormányzat legkésőbb 2006. augusztus 31-ig tegyen eleget a jelentéstételi kötelezettségnek.

Országos Egyházi Iroda

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból augusztus 13-tól augusztus 20-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>12.05 / Duna Tv Élő egyház Kolozsvártort nyitják meg a magyar reformátusok V. világtalálkozóját augusztus 12-én, szombaton. (26')</p> <p>13.00 / PAX A kistolmács (portréfilm) (52')</p> <p>13.05 / Kossuth rádió Névjegy Borbáth Erzsébet csíkszeredai tanárnő, a Domokos Pál Péter Alapítvány alelnöke (50')</p> <p>14.50 / mtv Örömhír. A református egyház műsora (30')</p> <p>18.00 / m2 A fantasztikus nagyméni (magyar tévéfilm, 1986) 2/2. rész (53')</p>	<p>8.00 / Duna II. Autonómia Töredékek. Néphagyomány és emlékezet (21')</p> <p>12.55 / PAX Vox Nova 2006 (ZMC – 62')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház félórása interjúkkal, missziói percekkel és lelki útvalóval jelentkezik.</p> <p>15.30 / Duna Tv A jövő feltalálója – Gábor Dénes (magyar ismeretterjesztő film, 2004) (30')</p> <p>16.00 / PAX Családi orvos (ZMC – 19')</p> <p>16.05 / Bartók rádió Muzsikáló délután</p> <p>21.35 / Kossuth rádió Értsünk szót! (25')</p>	<p>8.00 / Duna II. Autonómia Töredékek. Hitújítás 1541 elején a nyugati végeken, Sárvarott egy pajtában felállított nyomdagépen megjelenik magyarul a teljes Újtestamentum, a fordító Sylvester János. (20')</p> <p>8.10 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek A római katolikus egyház félórása</p> <p>19.25 / Duna Tv Mindennapi kenyereink (kanadai ismeretterjesztő sorozat) 1. rész (30')</p> <p>20.00 / Duna Tv Körhinta (magyar film, 1955) (90')</p>	<p>13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bízunk eleitől fogva...” A református egyház félórása</p> <p>15.40 / Bartók rádió Hitélet és történelem Veres Károly evangélikus lelkészrel Veres Emese-Gyöngyvér beszélget. (20')</p> <p>19.00 / PAX (premier) 15 perc Gulyás Kálmánnal Stúdióbeszélgetés az egykori címzetes egyháziügyi államtitkárral</p> <p>22.00 / Civil rádió Evangélikus félóra Lackner Eszter vezetésével</p> <p>23.20 / Duna II. Autonómia Átokföldje – avagy a Beneš-dekrétumok (magyar dokumentumfilm, 2005) (35')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>5.25 / mtv és m2 A Hajnali gondolatok mai adásában evangélikus lelkészt hallhatunk.</p> <p>15.25 / Duna Tv Egy szelet kenyérben (magyar dokumentumfilm, 2005) (54')</p> <p>18.30 / PAX Rejtő Mária (portréfilm) Rejtő Mária a negyvenes évek végén evangélizálni kezdett... (27')</p> <p>20.00 / Duna Tv A nagy szerep (francia játékfilm, 2003) (87')</p> <p>20.40 / RTL Klub Ők is a fejükre estek (Dél-afrikai-amerikai vígjáték, 1990) (90')</p> <p>23.50 / m2 Záróra. Kultusz és emlékezet</p>	<p>10.59 / Bartók rádió Mozart: Così fan tutte Kétfelvonásos opera</p> <p>14.00 / Duna Tv Broadway Melody (amerikai játékfilm, 1940) (98')</p> <p>16.15 / Kossuth rádió „Magyarországról jövők...” Az én városom: Mórahalom (45')</p> <p>20.05 / Bartók rádió Életműtörődék Arthur Rubinstein zongorázik (100')</p> <p>20.30 / Filmmúzeum Lovagias ügy (magyar filmvígjáték, 1937) (79')</p> <p>22.20 / m2 Árpád-házi szentek Somogyi Győző festményei (30')</p>	<p>7.00 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus félóra Csapó Krisztián vezetésével</p> <p>11.35 / mtv A Trianon-szindróma 5/3. rész (20')</p> <p>12.05 / Duna Tv Isten kezében A Magyarországi Evangélikus Egyház az idén július 19. és 23. között Szolnokon rendezte meg országos ifjúsági találkozóját... (26')</p> <p>16.35 / Duna II. Autonómia Európa oszlopai 4. rész: A keresztények (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2005) (25')</p> <p>20.00 / mtv Lúdas Matyi (magyar film, 1949) (101')</p>	<p>10.04 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése Sárospatakról. Igét hirdet Csomós József püspök. (56')</p> <p>12.10 / Duna Tv Élő egyház (20')</p> <p>12.35 / Duna Tv Ének a búzamezőkről (magyar játékfilm, 1947) (81')</p> <p>14.15 / mtv Örömhír. A baptista egyház műsora (26')</p> <p>20.35 / m2 István, a király (rockopera) Közvetítés Csíksomlyóról, felvételről (109')</p> <p>22.00 / Duna Tv Képes krónika A keresztény királyság (magyar ismeretterjesztő sorozat) (25')</p>

Tisztelt Olvasóink!

Az Evangélikus Élet következő, augusztus 20–27-i (34–35.) száma összevont lapszámként, húsz oldalon jelenik meg augusztus 20-án. Ára 330 forint. A 36. lapszám megjelenésének időpontja szeptember 3-a.

Továbbá értesítjük Olvasóinkat, hogy szerkesztőségünk augusztus 21. és 23. között zárva tart.

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu
Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. Szerkesztőségi titkár: Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztők: Győri Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobszoni Sándor (sander.dobszoni@lutheran.hu). Korrektor: Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). Tervező-szerkesztő: Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). Főmunkatárs: Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – EvElet on-line (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), dr. Ecsedi Zsuzsanna – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio Oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Köhát Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu) 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 486-1229. Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Máthé Sándor vezérigazgató E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldönl negyed évre 2145 Ft, fél évre 4290 Ft, egy évre 8580 Ft, szomszédos országba egy évre 29 000 Ft (116 euró), egyéb külföldi országba egy évre 33 800 Ft (135 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írások tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.